

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Dln
polletno 120 Dln
celoletno 240 Dln
za inozemstvo
mesečno 35 Dln
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 50 Dln, za inozemstvo 100 D

SLOVENECEC

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp, peti vrsta
maloglasni po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 43 mm višine
nad 2 D 50, veliki
po 3 in 4 Dln, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Dlr
Pri večjem q
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo - Uredništvo
telefon št. 2030, upravljalstvo št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekoval
račun: Ljubljana šte. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevski št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Mi in zavod Sv. Hieronima.

Zopet se je začelo govoriti o zavodu Sv. Hieronima v Rimu. Vprašanje se sicer ne pretresa v široki javnosti, zato se pa tem živahnejše zanimajo odgovorni politični krogi v Rimu in Beogradu.

V tem trenutku smatramo zato za našo dolžnost, da se kot glavno glasilo politično organiziranih katoličanov Jugoslavije javimo k besedi in povemo določno, kakšno je v tej važni stvari naše načelno stališče.

Naši nazori v vprašanju zavoda Sv. Hieronima so zelo preprosti in enostavni. Zavod je namenjen odgoji in izobrazbi hrvatskih in kakor upamo tudi slovenskih bogoslovcev iz Jugoslavije. To je njegov izključni namen. Po svojih funkcijah je torej zavod Sv. Hieronima stroga cerkvena naprava in se ne sme nikdar odtujiti svojim cerkvenim namenom. To je naše prvo načelo.

Dosledni temu načelu smo se upirali in bi se uprli tudi v bodoče vsakomur, ki bi hotel spremeniti cerkveni značaj te ustanove. To načelo je važno, kajti zavod je bil že ponovno v nevarnosti, da se oropa svojih cerkveno vzgojnih funkcij. Italijanski fašizem je bil še pred leti gospodar zavoda in uporabljal njegovo znatno premoženje za svoje posvetne politične cilje. Iz dohodkov zavoda so se dajale mesečne podpore italijanskim visokosolcem iz Dalmacije, nakazovala so se prosta stanovanja italijanskim družinam, ki so se bile preselile iz Jugoslavije v Italijo, itd. Mesto da bi se izobraževali v zavodu bogoslovci, je služil njegov imetek italijanskemu iredentizmu v Dalmaciji. Pripravljena so bila tudi že nova pravila, ki naj bi spremenila zavod Sv. Hieronima tudi pravno v ustanovo »za podpiranje dalmatinskih beguncev«. Toda preden je fašistovska vlada pravila potrdila, je prišlo do preokreta.

Jugoslovanska delegacija, ki se je pogajala tedaj v Rimu za odstop Reke Italiji, je stavila Musso linijo med drugimi pogoji tudi tega, da odstopi fašistovska vlada Jugoslaviji zavod Sv. Hieronima. Jugoslovanska vlada je pri tem izjavila, da namerava izročiti zavod in njegovo premoženje zopet Cerkvi, ki naj vzgaja kakor v preteklosti tako tudi v bodočnosti v zavodu jugoslovanske bogoslovce. Reka je bila torej plačilo, s katerim je Jugoslavija rešila jugoslovanskim katoličanom in Cerkvi zavod Sv. Hieronima. Brez Reke bi bil zavod danes posvetna ustanova fašizma.

Cerkveni značaj in namen zavoda je treba ohraniti in zavarovati tudi za bodočnost. V cerkvene namene je bil denar tekom stoletij zbran, cerkvenim namenom mora zato služiti.

Toda zavod Sv. Hieronima ni samo cerkvena, temveč tudi nacionalna ustanova. To je naše drugo načelo. Izjavljamo, da je to načelo za nas ravno tako temeljno, neizpodbitno in odločilno kakor prvo.

Rekli smo, da se je premoženje zavoda Sv. Hieronima zbiralo in množilo skozi stoletja. Začelo se je snovati v časih turških navalov na Balkanu, ko so katoliški Hrvatje iz Bosne in Dalmacije bežali pred sovražniki v Rim. Denar je lastnina našega naroda in zavod mora zato služiti izključno cerkvenim interesom Jugoslovancev. Toda to ni še vse. Ako je premoženje zavoda Sv. Hieronima lastnina našega naroda, morajo imeti zastopniki katoliške cerkve v Jugoslaviji pri tem svojem zavodu tudi vodilno in odločilno besedo.

Rektor in vicerektor zavoda morata biti katoliška duhovnika Jugoslovani in jugoslovanski duhovniki morajo biti tudi člani uprave. To sledi nujno iz nacionalnega značaja ustanove! Ravno tako nujno izhaja seve iz cerkvenega značaja zavoda, da imenuje vodstvo ustanove sv. stolice in ne posvetno oblastvo.

Kakor Jugoslovani imajo tudi drugi narodi v Rimu svoje nacionalne cerkvene zavode. Lastne zavode imajo n. pr. Nemci, Francozi, Španci, Portugalci in vodstvo teh zavodov je seveda povsod v rokah nacionalne duhovščine. Tako stanje ni samo s pravnega, temveč tudi z vzgojnega stališča pravilno. Edino vzgojitelji, ki so iste krvi in istega jezika kakor gojenci, razumejo duševnost učencev, poznajo značaj in potrebe ljudstva, med katerim bodo gojenci pozneje delovali, in zato so oni edini poklicani, da pravilno in koristno vodijo vzgojo v zavodu.

Vprašanje zavoda Sv. Hieronima je iz teh razlogov zelo enostavno. Kakor so urejeni nacionalni zavodi drugih narodov, tako naj bo urejen tudi zavod Jugoslovancev. Kar imajo ostali kat. narodi — nič več in nič manj — smemo tudi za nas opravljeno zahtevati.

Pogodba zadeva ves Balkan!

Gre tudi za italijansko - bolgarsko - grško razmerje. Balkan ne rabi italijanske patronance. Marinković v razgovoru: Komitaši so Jugoslaviji očitno napovedali vojno, a mi imamo pravico do obrambe in do ofenzive.

v Pariz, 9. nov. (Izv.) Jutri dopoldne se pričakuje v Parizu prihod jugoslovanskega zunanega ministra dr. Marinkovića. Podpis prijateljske pogodbe se izvrši na svečan način v petek, ko se bo obenem praznovala obletnica premirja. Dr. Marinković ostane v Parizu do prihodnjega tedna. Razpravljal bo tudi o reviziji jugoslovansko-francoske trgovinske pogodbe in o končni ureditvi že več let obstoječih finančnih divergencah kakor tudi o poravnavi srbskih vojnih kreditov in likvidaciji srbskih predvojnih dolgov, za katere so francoski upniki doslej brezuspešno zahtevali obresti in plačilo v zlatu, dočim je jugoslovanska vlada odklanjala vsako valorizacijo.

Pariški listi še vedno obširno komentirajo podpis pogodbe, ki se nikakor ne sme smatrati za neprijaznost napram Italiji, ker ima Francija odločno voljo ne izzvati nikakih nesoglasij s fašizmom. Marcel Ray naglašja, da Italija čisto natančno pozna vsebino pogodbe, ker jo je Briand pred enim letom povabil, da jo kot tretja sopolniče. S tem bi nastal nekakšen jadranski Locarno. Razen tega je bila Italija sedaj zopet pravočasno obveščena in se lahko reče, da se more radi podpisa te pogodbe ravno tako malo razburjati, kakor se je Francija malo razburjala radi demonstracije italijanskega brodograja pred Tangerjem. »L'Oeuvre« omenja, da se bo Italija varovala, kazati kako nerazpoloženje radi te pogodbe, in sicer iz vzrokov diplomatske taktike. Desničarski listi so nevoljni radi francoske politike in očitajo Briandu, da ni že preje prišel z Italijo direktnih pogajanj. Nacionalistični »Ave-

nir« trdi, da je Briandova politika napram Italiji tako nerodna in izzivajoča, da bo kmalu imela proti sebi strašno vojaško zvezo Rusije, Nemčije in Italije. Tedaj bodo Nizza, Savoja in konstelacija ob Sredozemskem morju za Francijo izgubljene.

Omeni naj se poročilo balkanskega dopisnika lista »Echo de Paris«, ki je sicer napram Italiji uslužen, v katerem se priznava, da ima Italija pri vednih vpadanjih bolgarskih komitašev v jugoslovansko ozemlje svoje prste vmes. Dalekosežnost italijanskega vpliva na Bolgarskem se lahko spozna iz ozkih zvez bolgarskega finančnega ministra z Banca commerciale Italiana. Dokler Italija ne opusti svoje namere patronizirati Balkan, se ne sme računati s spravo med Beogradom, Atenami in Sofijo.

Obenem objavlja »Echo de Paris« intervju z dr. Marinkovičem, ki izjavlja, da je radi komitiških napadov prišlo med Jugoslavijo in Bolgarskem do čudnega pravnega položaja. Komitaši pod vodstvom generala Protogerova, močne, toda privatne sile na Bolgarskem, so Jugoslaviji očitno napovedali vojno. Jugoslavija ima torej pravico do obrambe in eventualno do ofenzive. Med obema vladama pa obstojajo oficijelno najboljši odnosi in pred vsem vlada mir, ki naj po namerah Jugoslavije traja dalje. Bolgarska bi bila vsekakor dolžna poseči vmes, njena vlada pa je preslabha, da bi mogla ugnati komitaše. To je načelno vprašanje, ki se mora vsekakor predložiti Društvu narodov.

Rim: Pod jarem, pa bomo prijatelji!

Italijani priznavajo, da smo s Francijo od nekda zavezniki. Hvaležno priznanje italijanskega tiska: Sprejmite nettunsko konvencijo, dajte nam zemljo v eksploatacijo, pa se bomo pogajali! Italijanski tisk je izgubil glavo!

v Rim, 9. nov. (Izv.) Vsi tukašnji listi pri našajo dolge komentarje o skorajšnjem podpisu prijateljske pogodbe med Francijo in Jugoslavijo. Intonacija komentarjev je pri vseh listih enaka. Kolika važnost se pripisuje temu dogodku v italijanskih političnih krogih, dokazuje današnja številka »Corriere della Sera«, ki posveča temu vprašanju kar tri kolo-ne. V uvodniku poudarja diplomatski sotrudnik tega lista iz Rima, da se italijanska javnost sploh ne bo razburjala zaradi podpisa pogodbe kljub neumerjenosti nekaterih listov v Franciji in Jugoslaviji. Pač pa bo zadet angleški imperializem. Sicer se važnost tega dogodka ne sme pretiravati. V zgodovini ne odločuje izmenjava kake note med dvema vladama, ampak odnosi med narodoma samima. Ni izključeno, da je podpis pogodbe v tako neugodnem trenutku urgiral belgrajska vlada, to je Marinković, da bi se izognila očitkom, da je Jugoslavija izolirana in da tako utrdi svoj položaj. Nesmiselno je ugihati, ali je pogodba samo prijateljska ali tudi vojaškega značaja, kajti francoska in jugoslovanska politika sta v resnici že od nekda tako vezani v političnem in vojaškem pogledu, kakor politika dveh zaveznikov. Pogodba se sploh smatra kot posveteitev že obstoječih odnosov med

Francijo in Jugoslavijo. Za podpis se je izbral neugoden trenutek, v kolikor ga bodo prenašali protitalijanski elementi v Franciji, Jugoslaviji in drugod izrabili v osvetlo radi svojih neuspehov in dali pogodbam čisto protitalijansko ost. Na tem prav ničesar ne spremene ublažujoče izjave uglednega Jugoslavana dr. Ninčiča, ki niso resnične, v kolikor se tičejo pogajanj za sklenitev pogodbe med tremi, Jugoslavijo, Francijo in Italijo. S to izjavo se g. Ninčič pridružuje tistim oficijelnim krogom v Beogradu, ki tako nujno vabijo Italijo, da sklene takšno pogodbo z Jugoslavijo. Sklenitev pogodbe med Jugoslavijo in Italijo je nemogoča, dokler Jugoslavija ne odobri nettunskih konvencij. Podpis pogodbe med Jugoslavijo in Francijo dokazuje, kako brezpomembno je postalo geslo: Balkan balkanskim narodom! Kajti prisotnost Francije v Beogradu in Bukarešti je v popolnem nasprotju s tem geslom. (?)

»Stampa« skuša ironizirati in pripominja, da bo imela pogodba tak smisel le v tem slučaju, ako bo Francija pripomogla h konsolidaciji notranjih razmer Jugoslavije, k spravi njenih narodov in ako prepreči kruto zatiranje Albancev in Macedoncev v Jugoslaviji. Pekel v Macedoniji mora že enkrat prenehati.

Italija zdihuje: Beseda o latinskih sestrah je brez vsebine?

Ali ima tiranski pakt praktično še kaj veljave?

v Rim, 9. nov. (Izv.) Stvar se danes v nekaterih listih presoja nekoliko mirneje kakor včeraj, na znotraj pa nezaupanje ni minulo in se lahko reče, da listi samo izražajo razpoloženje široke javnosti, ako namigujejo, da se je s tem sklenil obroč neprijaznosti Francije napram Italiji in da je beseda o latinskih sestrah danes popolnoma brez vsebine. Italijansko-francosko prijateljstvo se z novo obreme-

nilno poskušnjo sicer ni zlomilo, prišlo pa je čisto do meje preloma. »Lavoro d'Italia« pravi: Če se hoče dokazovati, da pogodba ni naperjena proti Italiji, so to izjave, ki se čujejo pri vsaki taki pogodbi, ker nobena država ne izda svojih pravih namenov. Zato tudi zankanje glede vojaških klavzul ne pove nič. — »Tribuna« pravi ironično: Kol nam pravi »Tempe«, nas pomirja popolnoma, ker po njem govori Quai d'Orsay. Če pa bo naše upanje le varano, vsekakor ne bomo mi nosili odgovornosti. »Giornale d'Italia« piše v uvodniku med drugim: Pogodba je novo potrđilo že davno znanega dejanskega stanja in nič ne iz-

Dr. Voja Marinković,
naš zunanji minister v Parizu.

premenj računov in problemov italijanske znanje politike. Vendar pa se ne sme podce-njevati. — Vsaj na oni od obeh pogodbenih strank je naperjena proti Italiji in proti italijanski albanski politiki, ki je ustvarjena s tiranskim paktom. To dokazuje zgodovina zadnjega leta in splošni trenutni položaj. Podpis pogodbe zaključuje razen tega kampanjo oficioznega srbskega tiska za poglobitev odnošajev s Francijo, ki ima izrecni namen, postaviti se proti politiki Italije na Balkanu v Albaniji in na Jadranu. Pri pogodbi zanima pred vsem čas sklepa. Če sicer verujemo, da pogodba nima akcijskega programa, ki naj se takoj realizira, ne računamo pri tem toliko na modrost jugoslovanskih politikov, kolikor smo pripravljeni francoski politiki dovoliti še nadaljnji kredit. Francska politika ni prijateljica Italije in naj tudi ne bo. Pariz mora vedeti, da belgrajsko tolmačenje pogodbe dovaja novo hrano jugoslovanskemu pokretu proti Italiji in proti pravnemu pokretu na Balkanu. V Parizu vedo tudi, da se v Jugoslaviji namerava nova linija proti Albaniji. Albanske emigrante, ki so se hoteli vrniti v domovino, so v zadnjih tednih ponovno zadržali z utemeljitvijo, da bo kmalu izbruhnila nova revolucija proti Ahmed beg Zogu, dočim so se obenem pošiljale oborožene čete in orožje na mejo. Ne moremo verjeti, da bi Francija direktno ali indirektno hotela prevzeti nase odgovornost za taka neodgovorna prizadevanja, (ki jih vidi samo Italija! Op. ur.)

Uradna Češkoslovaška: Pogodba jači red v centralni Evropi.

v Praga, 9. nov. (Izv.) Oficijozna »Prager Presse« piše glede prijateljske pogodbe med Francijo in Jugoslavijo: Ne gre za dogodek, ki bi se smatral za izredno presenečenje. Nova pogodba se glede vsebine in oblike priključuje pogodbam, ki so jih sklenile s Francijo Češkoslovaška, Poljska in Rumunija. Pogodba, ki je prilagoden sistem pogodb v centralni Evropi, spopolnjuje ta sistem in jači politični red v centralni Evropi, kar ima poseben pomen v trenutku, ko elementi, ki so pozabili mirovni razvoj nove centralne Evrope, znova dvigajo glavo in hočejo ta razvoj motiti s kampanjo, ki v svojih sredstvih ni izbirna, in s političnimi akcijam v korist revizije mirovnih pogodb. Ta pogodba je dogodek, ki bi ga tudi na Madžarskem morali razumeti vsi oni, ki vodijo realno politiko in se ne udajajo političnim himeram.

Vsi romunski listi pozdravljajo pogodbo.

v Bukarešti, 9. nov. (Izv.) Vsi romunski listi z veseljem pozdravljajo podpis francosko-jugoslovanske prijateljske pogodbe. »Adevărul« smatra, da je Francija pospešila podpis v glavnem radi demonstracije italijanskega brodograja pred Tangerjem. Vzememo zavarovanje teritorialne integritete med Francijo in Jugoslavijo bo morda pripravila Mussolinija k večji previdnosti in bo tudi ovira za italijanske aspiracije proti vzhodu in tudi na druge strani.

MEDNARODNA DRUŽBA ZA POBIJANJE KOMUNIZMA.

v Haag, 9. nov. (Izv.) V Haagu se je začela mednarodna konferenca družbe za pobijanje komunizma. Kongresa se udeležujejo učitelji mednarodnega prava iz večine evropskih držav. Na kongresu se hoče sestaviti memorandum, ki naj obsega vse zakonite ukrepe, ki se lahko storijo proti Moskvi. Posvetovanja se vrše za zaklenjenimi vrati.

Dan v besedi in sliki

Slušateljem univerze.

V petek, 11. novembra t. l. od 1 popoldne do 6 zvečer se vrše volitve v našo skupno reprezentanco, v Svet slušateljev ljubljanske univerze.

Katoliški akademiki nastopamo s

SLOVENSKO LISTO,

ki si je stavila za bodoče delo v svetu docela realen in konkreten program:

Skrbeti vedno in povsod za procvit najvišjega slovenskega kulturnega zavoda in za njegov slovenski značaj.

Dati slušateljem čim največji vpliv pri reševanju vseh stanovskih vprašanj na naši univerzi — v državi — in v inozemstvu.

Izboljšati v vseh ozirih socialni položaj tovarišev, predvsem

z ustanovitvijo »Urada dela«, ki naj bi skrbel za akademiku primerno zaposlitev revnih tovarišev, in

s čim prejšnjo izvedbo organizacije akademske bolniške blagajne, ki naj nudi vsakemu bolnemu tovarišu pomoč (zdravnik, zdravila, bolnica, sanatorij) za primeroma majhen semestrallen pri-spevek.

Posvetiti čim največjo pažnjo akademski sportni reprezentanci, ki lahko s častjo ponese

sloves naše univerze in slovensko ime po državi in v inozemstvo.

Skrbeti za letno izdajanje vseučiliškega almanaha, kjer bi izšla najboljša dela naših tovarišev (disertacije, nagrajene svetosavske naloge, tehnični osnutki in slično) in s čimer bi popularizirali našo najvišjo slovensko znanstveno institucijo.

Načeti v naši javnosti in pri merodajnih činiteljih vprašanje lastnega vseučiliškega posloja in vseučiliške knjižnice v Ljubljani, da se tudi to čim dalje bolj pereče vprašanje že v doglednem času ugodno reši.

Tovariši — Tovarišice!

S svojim dosedanjim delom v Svetu smo pokazali vso našo resno voljo in iskreno prizadevanje za dobrobit tovarišev in sloves naše slovenske univerze.

Ni v našem programu fraz in ne praznega obljubljanja. Naš program je kratek in stvaren. Upamo, da nam bo mogoče, da ga izvedemo čim popolneje.

Zato se obračamo do vas, tovariši in tovarišice, da nam poverite svoje zaupanje in da tako izide naša lista, ki je

PRVA (A),

čim častneje iz volitev.

K volitvam na naši univerzi.

Jutri se odigra borba za reprezentanco slušateljstva naše univerze, za Svet slušateljev. Volivni boj se je že pričel, prvi letaki so prišli med akademike. Pet list je bilo vloženih, od teh je bila zadnja zavržena, tako, da je število list ostalo enako lanskemu.

Prvo so vložili katoliški akademiki, ki so ji dali ime »Slovenska lista« kakor lani. Sestavljena je bila že kar dva dni po objavi skupščine in volitev SSLU in stopila je pred akademike z docela resnim in konkretnim, dobro pripravljenim in premišljenim programom, ki ga zgoraj objavljamo.

Drugo so vložili »napredni« akademiki iz Jadrana in radikali iz Juga svojo listo delovne omladine. Prodira je šele po težkih notranjih bojih v obeh družtvih. Zanimivo je in vsak naš akademik naj si zapomni, da je izmed sedmih kandidatov četvero Srbov in troje Slovencev. Nujno pač radi macije. Nadaljnja zanimivost pa je, da si je ta lista privzela v program — Urad dela, zamisel, ki se je rodila med katoliškimi akademiki.

Listo svobodnih akademikov — levičarjev je vložila skupina, ki sicer (kakor Triglavanska) ni velika in ki ji bo morda težko v tej volivni borbi.

Triglavanska lista je kot lani nastala iz skupine naprednega dijaštva, ki se obrača proti mentaliteti in metodam »jugoslovenakihe« tovarišev iz Jadrana.

Premišljeno baš z ozirom na te dve listi se je rodila Stanovska lista filozofov, ki je hotela z nekimi namišljenim, nadpolitičnim in strogo stanovskim stališčem vendarle podpreti »najmočnejšo« skupino »delovne omladine« s tem, da sta se obe listi dejansko vezali. Vendar je bila ta lista na snočnji seji volivnega odbora SSLU radi očite formalne napake kljub razumljivim protestom zavržena.

Tako je naši akad. mladini zdaj spet dana prilika, da pokaže, komu poverja svoje zaupanje.

Ne bomo delali pester in bučne reklame. Ne bomo uganjali kričastva in demagogije. Zakaj previsoko cenimo dostojanstvo akademika, o katerem mislimo, da je dovolj zrel, da se samostojno odloči za listo, ki mu na podlagi dejstev in konkretnega, samostojno in precizno izdelanega programa zagotavlja, da se bo vedno borila za slovensko univerzo in za izboljšanje socialnega položaja našega akademika!

Novi nemški poslanik v Washingtonu M. von Prittwitz in Gaffron. Njegov prednik z »Ac« še mnogo častneje iz volitev nego lansko leto.

Tovariši, tovarišice — vsi za Slovensko listo, za listo A!

Tovariši in gospode, ki so vpisani na univerzi, prosimo, da se sigurno udeležite volitev, ki se vrše v petek, 11. t. m. od 13. do 18. ure. Kolki se dobe pred voliščem.

Ubijalec svoje žene oproščen

Pred splitskim porotnim sodiščem se je vršila pretekli terek razprava proti Marku Perišiću, ki je avgusta meseca 1926 v pričo svojih dveh otročičev ubil svojo ženo. Državni pravdnik je zahteval smrtno kazen. Perišić je na razpravi izjavil, da je ubil svojo ženo, ker jo je preveč ljubil, pa ga je zapustila. Najbolj ginljiv prizor med razpravo je bil, ko je v dvorano stopila šestna Perišićeva hčerka Nevenka. Ko je Nevenka zagledala svojega očeta, ga je začela klicati: »Papa, papa!« Prizor je mnogim navzočim izvalil solze v oči. Ob 9 zvečer je bila razglašena sodba, s katero je bil Perišić na podlagi pravorekora porotnikov oproščen.

Pošlite naročnino!

Volivna komisija Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani pri štetju glasov.

Strašna nesreča v krmeliskem rudniku.

TRIJE RUDARJI ZGORELI.

V ponedeljek okoli 23 se je zgodila v premo-gokopu v Krmelu strašna nesreča. V rovu Vencel gori že več mesecev premog. Oddelki po 6 mož so vedno pri gašenju; ugašene ostanke sproti spravljajo iz jame, tako upajo ogenj pogasiti, kar bo pa težko šlo, kakor trdijo stari rudarji. Omenjeno noč so gasili trije rudarji: oženjeni Petje, pa fanta Kolenc in Hribar. Eden je z električno brizgalno brizgal vodo v ogenj, stoječ na lestvi, druga dva sta nakladala. Kar se vsuje velika goreča plast in po-

klopje nakladalca. Na lestvi stoječi se je hotel rešiti, pa lestva se je v obleko zamotala in revež je zgorel. Druga polovica oddelka — trije rudarji — so med tem pred rovom sedeli na zraku in se hladili. Ker le ni bilo tako dolgo tovarišev iz jame, so šli gledat in z grozo videli strašno smrt. V torek okoli poldne so izkopali enega mrliča; nič ni bilo človeške podobe več — le kup osmojenega mesa in kosti. Drugih dveh še niso našli. Ubogi rudarji!

Vojak ustrelil bančnega slugo.

V torek zvečer je sedel v neki gostilni v Osjeku sluga Jugobanke, 42letni Vincent Torko. Okoli 10 je prispel v gostilno poveljnik straže na mestnem mostu podnarednik Pavle Cerović po vino. Pri odhodu se je Cerović obrnil in zagledal Torka, ki je mirno sedel za mizo. Cerović je nenadoma zgrabil za puško in ustrelil brez vsakega povoda Torka v trebuh. Torko se je zgrudil na tla, Cerovića so pa takoj uklenili in odvedli v zapor. Torko je drugo jutro umrl. Kaj je bilo vzrok temu zločinu, se ne ve, sodijo pa, da je Cerović streljal v popolni pijanosti.

Pisateljica GRAZIA Deledda dobi letošnjo literarno Noblovo nagrado.

K poroki v Italiji.

Ana francoska in vojvoda Apuljski. Poročencema je poslala »Action française« lepo poročno darilo.

DAMSKE PLAŠČE

najmodernejše fazone v lepi izbiri — dobite v modni trgovini

Jernej Ložar, Sv. Petra c. 20.

Ivan Zorec:

Birokrati.

Birokrati so moškega in ženskega spola, mladi in stari, bistri in tudi — no! drugačni, sploh prav zanimivi ljudje; za njih obeležje še ni poštene slovenske besede.

Cankar jim je bil hudo gorak, a slovensko jih tudi on ni znal imenovati. Poznal jih je le po vršno in po ustnem izročilu, ki pa, kakor vsi vemo, ni zmerom zanesljivo.

Res je vendarle, da si tisti, ki se je Bogu zameril in mora hoditi pred njih zeleno mizo, utegne pošteno zaslužiti mehak sedež v prestolni dvorani nebeškega kraljestva, če vdano in v krščanski potrpežljivosti prestane, kar dobi včas od njih v usodni delež.

Birokrati so kakor volkovi: če jih je več vkup, so nevarni in popadljivi. Kraj, kjer kotijo usodo svobodoljubnim državljanom, spet nima slovenskega imena, ampak se »schlechtweg« (zelo točen izraz!) imenuje kar lepo — »Tintenburg«.

Tintenburg sodnijskih in Tintenburg finančnih in davčnih birokratov — nak, ne bom zapisal, ker me je že besede same groza in ker uočem jemati na svojo vest odgovornosti za naglo in neprevidno smrt, če bi koga potipala ob spominu na to in ono...

Lahi so predrzni, povsod rijejo in so v samo napoto. Enemu izmed njih se je posrečilo, da je že živ prišel pred peklenka vrata in tam bral: »Lasciate ogni speranza voi ch' entrate!« Pa Lah le Lah: poguma ni imel, da bi tiščal še dalje, rajši

si je dal po nekem laškem ciceronu pokazati nekaj kolonij na drugem svetu. Njemu gre hvala, da vemo za tisti napis.

Rosnično, resnično vam povem, tisti napis bi bil dostikrat prav primeren pred vrati Tintenburga, če bi na svetu bilo kaj čisto popolnega.

Vratar.

Tvrda krščanskega pekla je označena z napisom, kakor ga je izvolnil tisti Lah, vohod v grški Had pa je stražila huda in čuječa žival Cerberus.

Tudi pod vrati Tintenburga postopa živo bitje in čuječe straži vhod. To je vratar ali portir, kakor ga radi imenujejo birokraški tintomazci, ki ujedinevalno in navdušeno pačijo svoj materinski jezik.

Vratar je zmerom le močan, odločen, malokdaj vljuden dedec. Svojo mogočnost da čutiti vsakomur, ki ga poziv žene do birokratov.

»Kaj bi radi?« vas ustavi, premeri od vrha do tal in prebode skozi in skozi.

Vi ga strahoma gledate in precej veste, da je bil mož pri vojaki najbrž kakov »Rechtsumt«.

Do birokratov samih je majhen in ponižen, ali pa tudi ne. Višjim se klanja do pasu in jim odpira vrata, nižjim malomarno salutira kakor izvošček na kozlu, prav nizkih ne pogleda, ženskih birokratov sploh ne pozdravlja, a prezira tudi ne.

Drugače pa ga je zgolj služba: od pleše na glavi do oguljenja na nogi.

Brez njegovega dovoljenja ne more in ne sme nihče, ki ni domači birokrat, v Tintenburg.

Če pa se vam zaslišanje bod niti izteče sreč-

no, vam dovoli, da vstopite in po temnih, tihih hodnikih motoglavite do zelene mize, kjer vam pravi, živi birokrat lahko tako zabrodí, da vas tudi ob najboljem jeruzalemsku še obliva mizla zona.

Obakraj hodnika so ozka vrata v celice, ki se po nemarnem imenujejo pisarne. Na vratih je tablica z imeni birokratov, ki v dotični celici brbrajo po spisih in vam varijo usodo.

Lasciate...

Ravnatelj.

On ima pravzaprav dve celici. V prvi ždi modno polizan birokrat, nekako bolj krotke in že udomačene vrste Cerberus. Ni, da bi pravil, kako vo mu je birokratsko opravilo, rajši ga zastrem s plaščem krščanskega usmiljenja...

Na ravnateljevih vratih, ki so dvojne širjave, ni imena; vidite le črno tablico, z nje se v zlatih črkah svetli blagolglasna beseda »Direktor«. Ne utegnate se še dobro spotekniti ob to tujo besedo, pa že opazite druga vrata z enako tablico, ki pravi, da je tam notri »Pomočnik direktorja«. No... Nič hudega... Po naše bi mu človek rekel podravnatelj. A to zdaj nikakor ni več mogoče. Saj ima radi čevljar, krojač takisto pomočnika in ne podčevljarja, podkrojača. Sicer je res, da rečemo »podporočnik«, to pa le zato, ker pravijo Lah »sottotenente«... Pa kaj bi! Naš jezik lepo napreduje, »zdaj«, ko že vsak pastir dreka po svojem, ostaja slovenskim Muzam zlati vek...

Ravnatelj je siromak, brezdomec: pride in zgine kakor ptica selivka — vreme, politično vreme ga in vzame. Drugače pa je ravnatelj, če se ni preveč zagledal vase in opijanal od svoje do-

mišljene oblasti, ljudomil, prijazen človek.

Vsakdo misli, da ravnatelj dosti zmore in da njegova beseda kaj zaleže pri višjih in najvišjih oblastih. Le on sam ve, da je na vse strani odvisen in da mu višje oblasti, ki navadno prav nič ne razumejo njegovega zvanja in dela, rade nagajajo, posebno če se komu skomina po njegovem stolčku.

Vse to on prav dobro ve. Če ni prav-gotov sam-mega sebe za vsak primer politične mène, isce popularnosti. Vsakomur obeta vse: napredovanje, imeniten odlok, delo to, ono, dobavo, kupčijo... vse, še nebeško kraljestvo. A preden mu je izpolniti obljubo, zapiha veter političnih spletk in ga odpihne. Bil je — ni ga več, mir mu bodi in pokoj, dokler se veter ne spremeni... Na potu je že drug ravnatelj, ki zna bolje veslati ob nestalnih vladnih sapah.

Podoben, samo nekoliko lažji križ nosi po ravnatelj, ki se najbrž zato imenitno imenuje pomočnik. Dulce est, socium habere odiorum...

(Dalje.)

Žrebanje loterije društva »Trgov. akademija« v Ljubljani

se je na željo številnih naročnikov srečk, ki so zamudili termin 27. oktobra,

preložilo nepreklicno na 5. december 1927.

Prodaja srečk v trafikah, trgovinah in zadnji rok za plačilo do 1. decembra! — Pri društvu naročene srečke se pošiljajo naročnikom samo proti plačilu. — SREČKA STANE 10 Din. — Dobitkov le 885 od 50.— do 100.000 Din.

Dnevne novice

KOLEDAR.

Cetrtek, 10. novembra: Andrej Trifon, Monitor. — Solnce vzhaja ob 7.01 zjutraj in zahaja ob 4.29 popoldan.

★ Visok gost v našem uredništvu. Sinoči je našo redakcijo obiskal prevz. mons. Angelo G. Roncalli, nadškof in apostolski vizitator v Bolgariji. Visoki cerkveni dostojanstvenik se vrača iz Rima na svoje službeno mesto v Bolgariji. Med potjo se je za par dni vstavil pri oo. jezuitih v Ljubljani in si je v spremstvu prevz. g. knezoškofa dr. Jegliča in rektorja o. Tomca ogledal med drugim tudi našo tiskarno in naše uredništvo. Želimo, da bi visoki gospod preživel med nami prijetne dni; naj Bog blagoslovi njegovo apostolsko mislijo v bratski Bolgarski.

★ Slovesno odlikovanje. Dne 16. novembra ob 11. uri predpoldne se vrši v dvorani okrajnega zastopa v Kozjem redka slovesnost dekoracije okrajnega načelnika g. M. Tomažiča. Ob imenovanju uri bo najprej odborova seja in nato bo izročil g. okrajni glavar odlikovancu red sv. Save IV. stopnje. Šest občin je odlikovalo že poprej svojega načelnika s tem, da so ga imenovali častnim občanom in to trga Kozje in Pilaštin ter občini Drenskobreg, Zdole, Veliki Kamen in Križe. G. M. Tomažič je še edini pred vojno izvoljeni načelnik okrajnega zastopa v Kozjem. K zasluženemu odlikovanju iskreno čestitamo!

★ Novi inženjerji. Na ljubljanski tehniški so diplomirali za inženjerje elektrotehnike gg. Anton Kuhelj z Opčin pri Trstu, Dragotin Heruc iz Križevece pri Belovaru, Ante Turko iz Splita, Savo Gorjup iz Sarajeva in Mirko Andoljšek iz Kranja.

★ Akcija belgrajskih dijakinjak za lasten dom. Uprava Kraljevega dijaškega doma v Belgradu, ki je že dograjen, je naznanila, da je dom pridržan samo za dijakke in da se dijakinje vanj ne bodo sprejemale. To je povzročilo med dijakinjami tem večje presenečenje, ker so se zbirali prispevki za obrat v Kralj. dijaškem domu tudi od dijakinjak. — Včeraj je Združenje belgrajskih vseučilišnih sklicalo zborovanje, na katerem se je pretresalo vprašanje, kako bi tudi dijakinje prišle do lastnega doma. Saj veliko število dijakinjak stanuje v Belgradu po skrajno neudobnih, v vsakem oziru neustreznih prostorih, tako da je med njimi jetika močno razširjena. Zborovalke so apelirale na javnost, posebno na ženske organizacije, da naj jim prihrane pomoč, da bodo tudi dijakinje dobile svoje zatočišče. Zbor je poslal v tem zmislu spomenico vseučiliškemu rektorju.

★ Razstava narodnih del v Belgradu. Kolo srbskih sester in Zenska udruga iz Zagreba sta priredili v Belgradu (v dvorani KSS) razstavo srbskih in hrvaških ženskih narodnih del. Razstavo so otvorili dne 8. t. m. ob navzočnosti kneginje Olge in drugih visokih dam, ministrov Obradoviča in dr. Šumenkoviča, metropolita Varnave, zastopnika prosvetnega ministertva, zastopnikov belgrajske občine, zagrebškega župana Heinza in drugih odličnih osebnosti. Za Kolo SS je govorila gna. Mirka Grujić, za ZU ga. Frangoš. Le-ta je opisala, kako so Hrvatice pred 15 leti ustanovile ZU, da bi rešile žensko narodno delo, ki je po propadu družinskih združb začelo izginjati. Dosegle so, da so narodni motivi prešli v industrijo in s tem preskrbele pasivnim krajem trajen zaslužek. — Na razstavi vzbujajo posebno pozornost kosovski motivi, ki izvirajo iz časov srbskih carjev, a enako krasni in zanimivi so hrvaški motivi. — Razstava se zatvori dne 13. novembra.

★ Mednarodna misijonska šola v Inomostu. Iz Inomosta poročajo, da se pripravlja tamkaj čisto svojevrstna misijonska ustanova, kakršna doslej še ni nikjer na svetu. To bo mednarodna volilna misijonska šola, katere vodstvo se je poverilo znanemu jezikoslovcu Drexlu, dosedanjemu rektorju afriškega instituta v Inomostu. Njegova sotrudnica sta p. Schmidt, ravnatelj Lateranskega muzeja v Rimu in škof dr. Waitz.

★ Zahvala. Ob postavljanju naše severne meje naši novi državi v l. 1919 je mnogo naših fantov izkpravelo na Koroškem. Na pokopališču v Dravogradu je počivalo 17 mladih borcev. Po inicijativi g. prošta Volbenka Serajnika pa si je »Kolo jugoslovanskih sester« v Dravogradu naredilo težko nalogo ter zbralo kosti padlih v skupnem grobu in postavilo spomenik, ki je bil 30. oktobra slovesno odkrit. — Nas sorodnike tolaži danes zavest, da

naši dragi niso pozabljeni daleč od rodnega kraja in da narod, za katerega svobodo so padli, ceni njihovo žrtve. Mrtvi lažje spijo v tužni koroški zemlji in tudi nam je lažje. — G. proštu ter vrlim ženam in dekletom smo iz dna srca hvaležni. — Sorodniki padlih.

★ Gostovanje bolgarskih opernih pevcev v Zagrebu. Po dogovoru med zagrebškim in soljskim gledališčem bo gostoval okrog 15. novembra v Zagrebu zbor soljske opere. V začetku decembra pa bo gostoval v Soliji dramski ansambl iz Zagreba.

★ Gremij trgovcev za ljubljansko okolico sporoča članom, da je prevzel posle Gremija prvi podnačelnik trgovcev g. Josip Šporn z Ježice pri Ljubljani, do katerega naj se blagovoljno člani obračati v važnejših zadevah. — Načelnstvo.

Janezek: »Jakec, ali že veš?«
Jakec: »Kaj?«
Janezek: »V »Slovenca« prideval Vse, kar sva kdaj naredila po sreči ali nesreči, bo tam opisano in še naslikano zraven. Kaj praviš, a?«
Jakec: »Kar brž k očetu, da naroči »Slovenca«!

★ Za pobijanje brezposelnosti privatnih nameščencev je kongres v Zagrebu zahteval med drugim tudi, da se smejo nameščati tuji delavci in nameščenci samo s pristankom strokovnih organizacij, da se čimprej izvede zavarovanje za slučaj brezposelnosti, da se dovoli popolna svoboda strokovnega organiziranja ter da država in samoupravne oblasti pospešujejo javna dela.

★ Poljski konzulat v Zagrebu dne 11. novembra ne bo uradoval, ker se ta dan praznuje devetletnica osvoboditve Poljske.

★ Solnce, zrak, voda so najboljši zdravniki, o tem danes nihče ne dvomi. Zato pospešujejo državne in občinske oblasti vse vrste telesne vzgoje, s katero si mladina krepi ude na zraku in v vodi. Solnce, zrak in voda se zahtevajo danes tudi za vsako stanovanje, odtod zahteva po enodružinskih hišicah izven mestnega prahu. Kako prijetno in brez izgube časa se lahko solnčič na strehi, če si pri izdelavi načrta za hišo na to misli; kak odhiti, okrepi in razvedrilo nudi celi družini vrt, gospodinj pa da še lepo število pridelkov; v moderni hiši ne sme manjkati kopalna soba, saj je znana trditev, da je poraba mila merilo za kulturo naroda. Vse te zahteve moderne časa, t. j. prostor za verando na strehi, zemljišče za vrt in kopalnico ima vila »Stadion«. Ali si jo že videl? 1. decembra bo sreča poklonila to vilo svojemu izvoljencu ali izvoljenki.

★ Otvoritev brzojava pri pošti šent Vid pri Stični. Dne 6. novembra t. l. je bila pri pošti šent Vid pri Stični otvorjena brzojavna postaja. V kratkem se pri tej pošti otvori tudi telefonska centrala.

★ Tri važne knjige: »Alkoholno vprašanje«, »Dinamit in antidinamit« in »Zgodovina protialkoholnega gibanja« bi morale biti v knjižnici vsake šole in vsakega društva. Če jih še nimate, jih naročite pri »Sveti vojski« v Ljubljani, Poljski nasip 10, ki jih razpošilja poštno prosto.

★ Zrebanje loterije »Invalidskega doma« v Trbovljah se na željo interesentov, ki si še niso imeli priložnosti nabaviti srečk, prestavlja na nedoločen čas. Kupite srečke, pa boste sigurno deležni krasnih dobikov. Cena srečke je samo 10 dinarjev.

★ Ledenica se je vnela. V torek med 6. in 7. uro zjutraj je začelo goreti na podstrešju ledenice v Novem mestu, last pivovarne Union v Ljubljani, kjer je bilo shranjenih mnogo zabojev in drugih lesenih predmetov. Ker je bilo podstrešje zadelano od vseh strani z močnim lesenim, s četo in žaganjem nabasanim obojem, ogenj zaradi pomanjkanja zraka ni mogel izbruhniti na plano, le gost dim se je valil na prosto. Požarna bramba je odprla v bližini tega poslopja se nahajajoči hidrant ter postavila cevi, ki so bruhale močne curke vode proti gorečemu objektu. Ker je bil pristop na podstrešje radi silne vročine in gostega dima nemogoč, je bilo gašenje močno oteženo. Ta ledenica se nahaja v središču mesta v neposredni bližini frančiškanske cerkve, ljudske šole, hiše podobarja g. Vodnika, mizarškega podjetja g. Udovč, kjer je nakopičenega mnogo lesa in več drugih starih stavb, ki niso proti ognju tako zavarovane, kakor nove. Sreča je toraj, da ni oženj izbruhnili ponoči, kar bi imelo lahko radi nastale zmešnjave nedogledne posledice. Kako da je ogenj nastal, dosedaj v gotovostjo še ni dognano.

★ Železniška nesreča v Vojvodini. Iz Subotice poročajo, da sta v torek na kolodvoru v Žebniku skočila s tira dva vagona belgrajskega brzovlaka. K sreči ni bilo nobene človeške žrtve. Vlak je s 40 minutno zamudo prišel v Subotico.

★ Oblak se je utrgal v torek zvečer pri Popovu v Hercegovini. Poplava je napravila obilo škode kmetom. Tudi več hiš je poškodovanih.

★ Brezposlešen lov na volkove. Po nalogu okrajnega glavarstva v Splitu so pri Omišu napravili lov na volkove, ki so zadnji čas povzročili kmetom obilo škode. Lova se je udeležilo 1000 poganičev, 35 lovcev in več lojčarjev. Lov so priredili v dolžini 4 km in širini 3 in pol km, vendar niso ubili nobenega volka.

★ Zanemarjeni prehladi imajo čestokrat najhujše posledice. Kot staroizkušeno sredstvo proti kašlju, katarju dihalnih organov, hripavosti in zaluženju so skoro po celem svetu dobro znane Kaiser-jeve prsne karamelo, ki se dobivajo v originalni kakovosti v lekarnah, drogerijah in kjer so vidni lepaki.

★ Pri razdražljivosti živcev, glavobolu, pomanjkanju spanja, nerednosti želodca, utrujenosti, pobitosti, tesnobnem čutu imamo z naravno »Franz-Josef« grenčico pri rokah domače sredstvo, ki skoro nikdar ne odpove, da se vsaka razburljivost, naj izhaja iz kateregakoli prebavnega dela takoj ukroti. Zdravniški strokovnjaki priznavajo, da učinkuje »Franz-Josef« voda zanesljivo tudi pri ljudeh visoke starosti. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

OBLACILA TVRDKE J. MACEK

Ljubljana, Aleksandrova 12

so najboljša in najcenejša.

★ Harmonij kupi »Izobraževalno društvo na Breznici, p. Zirovnica (takoj).«

27. Tujca, Laha kdor podpira, tla pod sabo si podira. Tujceve tlačan je pete, kdor prezira

(Dalje prih.)

Ljubljana

NOČNA SLUŽBA LEKARN.

Drvi imata nočno službo: Sušnik na Marijinem trgu in Kuralt na Gosposvetski cesti.

○ Spiritizem in okultistične vede zanimajo današnji svet. Zadnje čase ljubljane veliko debatirajo o tem predmetu, zlasti odkar je g. Sven-gali pokazal toliko eksperimentov. Ker so to skrivnostne vede, ki niso še do podrobnosti raziskane, zato je važno za slehernega človeka, da se poudči, koliko je resnice, koliko goljufije in v čem se ti pojavi še nepojasneni. Temu bo služilo predavanje o »Spiritizmu«, katerega bo imel gosp. prof. dr. L. Ehrlich v petek zvečer v beli dvorani hotela Union. Predavanje bodo pojasnjevala številne skioptične slike, ki bodo kazale »sportre raznih duhov«. Ker je zanimanje za večer izredno veliko, zato prosimo, da si vstopnice kupijo posetniki že v predprodaji v pisarni Prosvetne zveze. Rezervirani sedeži 5 Din, navadni 3 Din, stojišče 2 Din, dijaki 1 Din.

○ Povodom avstrijskega državnega praznika v soboto 12. novembra se bo vršil sprejem na avstrijskem konzulatu med 10. in 12. uro.

○ Opozorjamo na predavanje, ki ga priredi Slovensko katoliško akademsko starešinstvo danes, v četrtek (ne kakor je bilo pomotoma javljeno v sredo), dne 10. novembra t. l. ob 8 zvečer v dvorani Akademskega doma, Miklošičeva c. 5. Predava g. Avsenek o temi: Mednarodna gospodarska politika in Društvo narodov. — Vabimo vso katoliško javnost, ki se zanima za ta problem, vse tovariše in naše akademsko dijaštvo, da se predavanja gotovo udeleži. — Odbor.

○ Nova stanovanjska hiša sredi mesta. Na vogelni parceli Gajeve in Gledališke ulice zida g. Ljudmila Kambič, hišna posestnica, novo tri-nadstropno stanovanjsko hišo. Skupno s kletnimi stanovanji bo stavba obsegala 12 stanovanj. Hiša bo tekot decembra pod streho.

○ Francosko predavanje. G. prof. George Blondel bo predaval nočjo, 10. novembra ob 6 v veliki dvorani univerze. Naslov predavanja: Obnova Francije po veliki vojni.

○ Drobne komunalne vesti. Ob Masarykovi cesti vis-a-vis kolodvora kopijejo mestni delavci jarek, v katerega bodo položili napeljavo za plinsko razsvetljavo, ki jo ta ulica na tej strani pogreša. — Pričeli so s popravo hodnikov v Čevljarski ulici proti Čojzovem nabrežju. — Sankcijonirana je pogodba med mestno občino in občino Ježica glede oddaje električnega toka iz mestne elektrarne v del občine Ježica in je te dni mestna občina dobila uradno dovoljenje za graditev vseh tozadevnih napeljav. Z deli se takoj prične in bo morda že do Božiča svetila, ako bo primerno vreme in ako material, ki je že naročen, pravočasno dospe.

○ Vojni invalidi, vdove in sirote, člani ljubljanske podružnice, naj se takoj zgledajo v društveni pisarni, kjer dobe nakaznice za ceneni premož. Članske knjižice je prinesli seboj.

○ Nesreča s kolesom. Železniški čuvaj Verbec Jožef je policiji telefonično sporočil, da se je pri železniškem prelazu v Rožni dolini ponesrečil 47letni železničar Štembal Ignac. Štembal je vozil s kolesom preko prelaza ter je padel z nasipa in se težko poškodoval po glavi in prsih. Za silo so ga obvezali že v čuvajnici, nakar so ga prepeljali z rešilnim vozom v bolnico.

○ Ljubljanska policija dobi odgonski voz. Kakor smo informirani, dobi ljubljanska policija te dni poseben odgonski voz, v katerem bodo prevažali one, ki jih policija izžene iz mesta, na kolodvor in drugam. Voz bo imel značilno zeleno barvo in bo dvovprežen.

○ Dopoldanske zaposlitve išče učenec Zadrzne šole, več kletar in spreten ekonom, da bi se mogel preživeti in dokončati šolo. Ponudbe na uredništvo »Slovenca«.

○ Baržunaste plašče kemično čisti, damske in moške obleke tudi samo lika tovarna Jos. Reich.

○ Krasne dunajske bluze. — Kristof-Bučar.

○ Gospodične, ki hočejo živati perilo zase, sprejema zopet v pouk tvojica perila M. Alešovec, Cankarjevo nabrežje 1, kjer se izdeluje vsakovrstno perilo po meri in najnižji ceni.

Najfinejšo portugalko

toči restavracija »HOTEL ŠTRUKELJ.«

Ne čakajte,

dokler se Vaš prehlad popolnoma razvije, vzemite že pri prvih znakih katarja grla (občutek suše) priznane Panflavin-pastile, da infekcijo že v razvoju uničite. Panflavin-pastile postavijo vohajajočim povzročiteljem bolezni neprekoračljivo steno, so prijetne v okusu in ne kvarijo želodca. Priporočajo jih prvi strokovnjaki. Dobe se v vseh lekarnah.

Maribor

□ Delo komisije za obmejni kolodvor v Mariboru se je razdelilo na pet sekcij, ki so se konstituirale. Nato se je največ razpravljalo o temeljni točki tarifa. Ali naj naša država pripusti, da velja od državne meje do kolodvora v Mariboru avstrijski tarif, kar hoče avstrijska delegacija, ali pa da se tarif preneha na državni meji. Da pokažejo avstrijski zastopniki svojo strpnost, so deloma že pristali na zahteve naših zastopnikov, vendar pa se bo končno veljavno sklepalo o tem še enkrat, ko pride dr. Marković od generalne direkcije iz Belgrada. To vprašanje je sicer kočljivo, vendar pa ne bo povzročilo preloma pogajanj kot se je to zgodilo med Avstrijo in Italijo.

□ Nov atentat na mariborsko gledališče. Kakor je razvidno iz belgrajskih listov, bodo oblastna gledališča, med njimi seveda tudi mariborsko, v prihodnjem drž. proračunu zopet strahovito udarjena. Že lanski drž. budžet je zmanjšal vsem državnim gledališčem drž. subvencijo za eno petino. Letošnji pa pušča centralnim gledališčem (Belgrad, Zagreb in Ljubljana) nekako dosedanjo subvencijo, dočim jo oblastnim gledališčem (ki so imela že zdaj nekako desetkrat manj kot centralna), zmanjšuje zopet za dobro petino (od 720.000 na 570.000). Subvencije za drž. gledališča po novem proračunskem predlogu bodo znašale: Belgrad čez 8 milijonov, Zagreb čez 7 milij., Ljubljana blizu 5 milij., Skoplje 787 tisoč; vsa ostala oblastna gledališča (Osijek, Novi Sad, Sarajevo, Split in Maribor) pa samo 567.000. Da je tako močno zmanjšanje subvencije posebno katastrofalno za mariborsko gledališče, ki se je moralo pred leti (ko je imelo celo petkrat manjšo subvencijo kot druga gledališča) zadolžiti, je več kot jasno. In že danes bodo morali misliti kompetentni faktorji na to, kako pridobiti mariborskemu gledališču tu odpadlo vso to na drugi strani. Kajti v nasprotnem slučaju bo padlo naše gledališče, ki se je letos v umetniškem oziru tako razveseljivo dvignilo, na nivo šmire — in to ne po lastni krivdi, temveč radi zapostavljanja in omalovaževanja od strani poklicanih mest.

□ Koncert v stolnici in občinske volitve. Ti dve reči je spravilo skupaj včerajšnje »Jutro«. — Zelo obžalujemo, da moramo javno zavrniti to ne-taktnost omenjenega lista, ki jo je lansiral le zato, da bi se koncert v stolni cerkvi smatral kot nekaj strankarskega. Koncert je na strogo umetniškem stališču in ga priredi Cecilijino društvo za stolno župnijo v Mariboru v proslavo 70 letnice g. škofa dr. Andreja Karlina. Ali bomo že tudi vse kulturne prireditve in koncerte taksirali po političnih znakih?

□ Odbor Društva stanovanjskih najemnikov za Maribor in bližnjo okolico je na svoji seji dne 27. oktobra 1927 sklenil: Kot popolnoma nestrankarska organizacija ugotavljamo, da pozdravljamo vsako politično stranko, ki podpira naše stremiljenje. Smo pa proti temu, da se naše akcije zlorablja v druge svrhe. — Ugotavljamo nadalje, da je ravno ta zloraba sedanjih akcij Saveza stanoar mnogo škodovala. — Da se to prepreči, bo društvo od-slej pripravljalo zborovanja samo za društvene člane. — Odbor.

□ Zlata poroka. Dne 12. t. m. bosta obhajala 50letnico svoje poroke g. Josip Mavrič, nadučitelj v pokoju in njegova soproga Albina, Jubilanta sta bila poročena 12. novembra 1877 v Guštanju na Koroškem. G. nadučitelj Mavrič je služboval 42 let pri Sv. Trojici v Slov. Goricah in živi sedaj v zasluženem pokoju v Mariboru.

□ Krekov spomin bomo posvetili Mariborčaniv četrtek, 10. t. m. ob 8 zvečer v Zadržno-gospodarski banki. Govoril bo Krekov najboljši poznavalec in njegov osebni prijatelj I. Dolenc iz Ljubljane. Kreka ne bomo nikdar dovolj poznali, nikdar dovolj ljubili in nikdar dovolj posnemali. Zato gremo na Krekov večer!

□ Plesne vaje v dvorani Zadržno-gospodarske banke ne dajo »Jutru« miru in jih oponaša SLS. Sporočamo, da SLS ne prireja plesnih vaj, pač pa jih prirejajo razne organizacije in plesni krožki, ki niso iz naših vrst.

□ Drzen poskus vloma. V noči od torka na sredo je bil izvršen v oblačilnico varietete kavarne Evropa med drugo in tretjo uro po polnoči drzen vlomilski poskus. Oblačilnica je nameščena med zadnjimi izhodnimi vrati. V času, ko so igralci varietete nastopali na odru, sta dva mlada moška odprla vrata ter se splazila v garderobo. Imela pa sta smolo, da ju je lastnik kavarne še pravočasno opazil. Enega je naglo zgrabil, drugega pa se je zaenkrat posrečilo pobegniti. Prijeti vlomilec se piše Ivan Esig ter je priznal, da je nameraval okraati garderobo. Izdal je tudi ime svojega tovariša.

□ Vlom v župnišče. V magdalensko župnišče je vlomil preteklo noč do zdaj še neznani, a zelo prefrignati vlomilec. Vlomil je skozi okno z vrta na ta način, da je prerezal šipo in sam odprl okno. V župnikovi pisarni je vse razmetal, vlomil v zaprte predale in pobral ves denar, kar ga je našel, okroglo 1800 Din. Med poslom je kadel in pustil konec cigarete na mizi. Pri odhodu je pritisnil še celo dlan na šipo, da ga bodo »lažje« iskali.

Pridobivalte novih naročnikov!

POPOLNOMA LOGICNO.

— Kaj stojite tukaj in gledate? Če bi vsi tako mirno stali, bi bil vsak promet izključen.

Celje

Občinske volitve, ki so bile v celem celjsko-vranskem okraju razpisane za 20. november 1927, bodo v nekaterih občinah odložene na poznejši čas, najbrž na 11. december. Ker so namreč nekateri župani razglasili o razpisu volitev zelo pozno objavili, ni mogoče v predpisanih rokih izvršiti vseh potrebnih priprav. Tako n. pr. potече v nekaterih občinah rok za vlaganje listov le takrat, ko bi morale biti kandidatne liste že objavljene na občinski deski.

Dolga okrajna konferenca krajevnih organizacij se vrši v nedeljo, dne 13. t. m. ob treh popoldne na Gomilskem. Krajevske organizacije, ki so prejele tozadevno obvestilo, nujno pozivamo, da se konference polnoštevilno udeležijo. — Tajništvo SLS v Celju.

Žrebanje velike II. stadijske loterije se vrši že dne 1. decembra t. l. Hitite z nakupom srečk. V Celju dobite srečke v pisarni podružnice »Slovenca« na Cankarjevi cesti 4.

Važno za pevce! Danes v četrtek 10. novembra ob 8 zvečer se vrši v mali dvorani Narodnega doma pevska vaja moškega zbora, ki bo nastopil v nedeljo pri spominski manifestaciji Jugoslovanske Matice. Prosimo pevce vseh pevskih društev, da se vaje zanesljivo in točno udeležijo.

»Stari Iljaci«, narodna igra s petjem v štirih dejanjih, spisal Ign. Borštnik. To lepo igro nepozabnega slovenskega gledališkega umetnika Borštnika bodo v nedeljo dne 13. novembra t. l. ob 4. uri popoldne vpriporili v Narodnem domu celjski Krekovi. Kakor vedno, bo tudi to pot nastop naše delavske mladine privabil v Narodni dom obilo prijateljev zdrave zabave in neprisliljenega užitka. Vstopnice se prodajajo v Slomškovi tiskovni zadrugi.

Kvartet »Zika« v Celju. Svetovnoznani kvartet »Zika« koncertira v sredo, dne 16. t. m. (in ne 15., kakor poročajo nekateri listi) v Celju v mali dvorani hotela Union. Zikovci so se ravno kar vrnili iz Amerike, kjer so absolvirali celo vrsto sijajno uspešnih koncertov.

Preselitev trgovine. Podjetni trgovec gospod Anton Fazarin je preselil svojo priljubljeno trgovino špecerijskega, kolonijalnega in delikatesnega blaga v lastne, nove in zelo okusno opremljene prostore na Kralja Petra cesti št. 20. Podjetnosti g. Fazarina, ki je s preselitvijo trgovine združil tudi ustvaritev zares okusne in lepe vozelne stavbe na Kr. Petra cesti, vsa čast. Trgovino g. Fazarina toplo priporočamo.

Brežice ob Savi

Osebnost. Dosedanji dirigent »Podružnice Ljubljanske kreditne banke« g. Josip Pogačar je premeščen v Split. Na njegovo mesto je imenovan dosedanjí prokurist g. Drago Justin.

Esperanto. Pouk v esperantskem jeziku se vrši brezplačno vsak torek in sredo zvečer v ljudski šoli, I. nadstropje.

Izredno obilen pridelek. V izloži veletrgovine g. Franca Lipeja se nahajajo splošno pozornost vzbujajoče izredno debele buče in več pes, ki so bile pridelane na vrtu vpokojenega nadučitelja g. Zupana, kateri je kupil seme v zgoraj imenovaní trgovini. Buče tehtajo po 40 kg, pese pa po 8 kg, kljub letošnji suši. — V drugem izloženem oknu pa si oglejte lep plakat z »Vilo Stadion«. Če vas skomina po tem krasnem dobrotku, pridno segajte po srečkah II. stadijske loterije, ki se dobijo v isti trgovini.

Spodnja Šiška

Martinov večer priredi za svoje člane v nedeljo, 13. t. m. naše kat. prosvetno društvo v samostanski dvorani s pričetkom ob pol 8. uri zvečer. Na vsoprednjo so kupleti, petje, godba, dve burki enodejanski, šaljiiva pošta in potem prosta družabna zabava. Vstopnina 3 Din za osebo. Preplačila pa sprejememo hvaležno za zidavo lastnega prosvetnega doma, katerega nameravamo postaviti čimprej. Zato naj naši člani pripeljejo seboj tudi svoje prijatelje kot goste, zlasti iz Ljubljane.

Sv. Miklavž bo prišel obiskat in obdarovat tudi naše otročiče v Šiško. Napovedan je na večer 5. decembra ob pol 8. uri v samostanski dvorani, kjer bo isti dan odposlanec Sv. Miklavža že od 5.

Ljubljansko gledališče.

DRAMA.

Začetek ob 8 zvečer.

Četrtek, 10. novembra: Zaprtro.
Petek, 11. novembra: POLNOČ. Red A.
Sobota, 12. novembra ob 15.: UKROČENA TRMOGLAVKA. Dijaška predstava pri znižanih cenah. Izven.

Nedelja, 13. novembra ob 15.: HAMLET. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.

Ponedeljek, 14. novembra: VRT EDEN. Nastop gđ. Maše Slavčeve. Izven.

Torek, 15. novembra: Zaprtro.

Sreda, 16. novembra: MEDEJA. Premiera. Premier-ski abonma.

OPERA.

Začetek ob pol 8 zvečer.

Četrtek, 10. novembra: HOFFMANOVE PRIPOVEDKE. Gostuje g. Josip Križaj iz Zagreba. Debutira gđ. Popovičeva. Izven.

Petek, 11. novembra: BAJADERA. Premiera, Premier-ski abonma.

Sobota, 12. novembra: ZALJUBLJEN V TRI ORANJE. Red B.

Nedelja, 13. novembra ob 15.: TRAVIATA. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.

Ob pol 20: BAJADERA. Repriza. Izven.

Ponedeljek, 14. novembra: Zaprtro.

Nastop gđ. Slavčeve v »Vrt Eden« se je moral iz tehničnih ozirov preložiti na ponedeljek dne 14. nov. zvečer.

Opozarjamo na današnjo predstavo »Hoffmannovih pripovedek«, v kateri gostuje g. Josip Križaj in debutira gđ. Popovičeva. K večerj objavljeni zasledbi pripominjamo to, da je ljubeznivo prevzela vlogo Nikolaja v zadnjem trenutku vsled obolenja g. Medvedovega ga. Vilma Thierri-Kavčnikova. Opero dirigira kapelnik g. Balatka, režijo vodi g. Šubelj.

ure popoldne dalje zbiral in sortiral darila. Opozarjamo na to vse naše staršele!

Razne javne nedostanke odpraviti! To je naša zahteva, ki smo jo že stavili prizadetim krogom, v kolikor so nam nedostaki bili znani. Dobro pa bi bilo, če bi vse take težnje in potrebe prizadeti sporočili krajevni organizaciji SLS v Spodnji Šiški. Skušali bomo to pri mestni občini uveljaviti. — Kraj. org. SLS v Sp. šiški.

Novo mesto

Rapalski dan. Tudi tukajšnja podružnica Jugoslovanske Matice se bo spominjala tega nesrečnega dneva. Ker je nemogoče prirediti obletnico v večjem obsegu, vabi podružnica J. M. občinstvo, da se udeležijo polnoštevilno spominske prireditve v soboto dne 12. t. m. ob 8 zvečer v veliki dvorani Narodnega doma. Na sporedu so deklaracije, petje, orkestralne točke in govor prof. J. Kovača. Posebej vabimo vsa društva, pol. organizacije in javne korporacije, da se prireditvi udeležijo po uradni delegaciji. — Naj ne bo niti enega, ki bi v teh dneh ne sočustvoval z našimi ljudmi, ki jih neusmiljeno tepe machiavelistični bič fašistovskega duceja. — V nedeljo dne 13. novembra se vrši zbiranje dinarskih prispevkov za naše narodno-obrambne namene po načelu: vsaj 1 dinar za preganjene trpine ob našem Jadranskem morju.

Podružnica Jugoslovanske Matice v Novem mestu se na tem mestu iskreno zahvaljuje vsem p. n. trgovcem in darovalcem dobrotkov za tombolo dne 9. okt. t. l., ki je po njihovi zaslugi prav zadovoljivo izpadla. Uverjeni naj bodo, da so pomogli najsveteljši slovenski stvari in ta zavest naj jim bo tudi najlepše plačilo in zahvala. — Odbor.

Vozni red. Ker od 1. novembra t. l. veljavni vozni red za dolensko progo še ni dovolj poznan tukajšnji publiki, naj zlasti sledeči podatki in orientacijo onim, ki potujejo z železnico: Prihod iz Karlovca v Novo mesto: 6.14; 11.35; 17.22. Odhod iz Novega mesta proti Ljubljani: 4.38; 6.24; 11.50; 17.32. Prihod iz Ljubljane v Novo mesto: 9.56; 13.24; 16.07; 21.20. Odhod iz Novega mesta proti Karlovcu: 5.01; 10.04; 16.22. Odhod iz Novega mesta proti Straži: 5.24; 10.06; 13.30; 16.17; 21.30. Prihod iz Straže v Novo mesto: 6.10; 11.40; 15.30; 17.15; 22.16. Prihod iz St. Janža v Novo mesto: 7.44. Odhod iz Novega mesta v St. Janž: 8.25.

Naše dijaštvo

Žalno proslavo šeste obletnice rapalske pogode prirede katoliški akademiki, dne 12. nov. ob 8. zvečer v dvorani Akademskega doma s sledečim sporedom: 1. Rahmaničev: Preljudi. Igra akademski orkester. 2. Deklaracija. 3. F. Juvanec: Zemlja slovenska. Poje akademski kvartet. 4. Govori tov. Joža Likovič. 5. Grieg: Rop neveste. Orkester. 6. Recitacija. 7. Zorko Prelovec: Oj Doberdob, kvartet. 8. Recitacija. 9. A. Förster: Povejte, ve planine! Kvartet. 10. Grieg: Azova smrt. Orkester. — Tovariši, pridite, da izrazimo svojo bol nad preteklostjo in izpovemo svojo vero v bodočnost. Prijatelji naši, pridružite se nam ta večer!

Danica—Zarja—Borba.

Občni zbor »Akad. pevskega zbora« se je vršil v soboto, dne 5. t. m. na univerzi. Iz poročil, ki so jih podali odborniki in pevovodja Fr. Marolt, je razvidno, da je zbor v prvem letu svojega obstoja dosegel razmeroma odlične uspehe. Brez vsake tuje podpore, brez svojih prostorov in potrebne notnega materialja si je pevski zbor s požrtvovalnim delom osiguril svoj obstoj. Po trimesečnem naporu delu je pod svojim dirigentu Fr. Maroltom že prvič javno nastopil v Mariboru in v Ljubljani. V letošnjem letu namerava v moškem zboru izvajati najmodernejši slovenski program zadnjih deset let (Kogojca, E. Adamiča, J. Ravnika itd.), ustanovi si pa tudi ženski zbor. Pri volitvah je bil spet soglasno izvoljen dosedanjí agilni predsednik prof. Dr. Vober, ostali odbor se je konstituiral sledeče: Strukelj Vojteh, podpredsednik, Binter Bogdan, tajnik, Kunej Dušan, blazajnik, Avenak Mirko in Kuret Niko, odbornika, Hribar Mirko in Vodeb Slavko, namestnika. Moški zbor je že pričel z vajami v prostorih »Glasbene Matice«, ki mu je že lani v skrajni sili radevolje priskočila na pomoč. — Odbor.

Sport

SK Jadran. Izredni občni zbor, ki se je vršil preteklo nedeljo, je bil prav dobro obiskan. Sprejeta so bila z malimi spremembami soglasno od uprav. odbora predlagana pravila. Po sprejemu pravil in slučajnostih je podal g. predsednik inšpektor Zajc ostavko na predsedniško mesto, ker je to funkcijo na rednem obč. zboru dne 6. marca t. l. izrecno prevzel le do izrednega občnega zbora in ker se je pod njegovim vodstvom s strani nekaterih članov vršilo zahrbtno rovanje z očitnim namenom razbiti klub.

Občni zbor pa te osiavke ni hotel vzeti na znanje, ampak naročil uprav. odboru, da podvzame najenergičnejše korake proti onim, ki rovarijo proti klubu. Ko je g. predsednik na ponovni pritisk

umaknil svojo ostavko, je občni zbor ta preklie ostavke soglasno s dolgotrajnim odobranjem vzel na znanje ter s tem izrekel popolno zaupanje gosp. predsedniku.

REKORD V TEKU NA URO.

Beremo, da ga hoče Ritola zboljšati. Nurni mu noče do živega; pravi, da iz pietete do umrlega Francoza Bouina ne. Tekom let so rekord na uro prav malo zboljšali. Prvič je bil rekord na uro priznan leta 1863, napravil ga je Indijanec Bennet, ki so mu rekli Deerfoot, noga jelena. Bennet je tekel v 1 uri

18-539 km.

Poldrugi mesec za njim sta tekača Withe in Lang pridejala še 50 m in sta ga dvignila na

18-889 km.

Dve leti nato je šlo spet nekoliko nazgor, topot za 39 metrov, na

18-589 km.

In ta rekord je obstajal celih 34 let, vsi poskusi zboljšanja so se izjalovili. Šele leta 1897. je slavni tekač Fred Bacon dodal novih 250 metrov in je dvignil rekord na

18-878 km.

Tekač rekorda je bil Harry Watkins. Nato je rekord počival 14 let in ga ni mogel zboljšati niti veliki Alfred Shrubbs; prišel je na 18-742 km. Leta 1913. je nastopil atlet, ki ga slavijo Francozi kot narodnega junaka in mu postavljajo spomenike vseh povsod. Bil je to

Jean Bouin.

Za 143 metrov je prekosil Harryja Watkina, glasnik je razglasil novi rekord

19-021 km.

Štirinajst let je preteklo od tedaj, Bouinovega rekorda in še nihče zboljšal. V 50 letih so ga dvignili za 482 metrov.

Sprejemni izpit na srednjih šolah.

Do letos veljal pri nas še avstrijski zakon, da je moral vsak učenec, ki je hotel vstopiti v I. razred srednje šole, napraviti sprejemni izpit. Ta se je nanašal na verouk, slovenščino — svojčas tudi nemščino — in matematiko. Ta izpit je bil prav izvrstno sredstvo, da so mogli priti v srednjo šolo le taki, ki so vsaj približno bili godni za gimnazijo ali realko. Tudi to dobroino je imel, da je bilo mogoče pripraviti se za srednjo šolo tudi onim dečkom, ki so hodili v šolo le na enorazrednici, ker ni bil pogoj za sprejem dovršeni četrti razred osnovne šole. Nasprotno: dobivali smo celo učence iz drugega in tretjega razreda. In reči moramo, da ti niso bili med najslabšimi.

Srbski šolski zakon (člen 21 starega zakona), ki velja od letos tudi za naše kraje, zahteva pod lit. a) izpričevalo dovršenega IV. razreda (le kot redni učenec) in sicer mora dovršiti učenec razred z dobrim uspehom in biti lepega vedenja, pod črko b) pa starost 10—13 let. Sprejemni izpit je torej odpravljen in so se letos vpisovali učenci le na podlagi omenjenih izpričeval in rojstnih listov. Ravnateljem je vzeta možnost vsakršne izbire glede na zmožnosti. Vpisovati so morali kar vprek, dokler ni bilo številno polno. Zle posledice so že kažejo.

Prejšje učitelji po navadi prebirali, svetovali res le onim staršem, naj dajo dečka v srednjo šolo, o katerem so bili prepričani, da presega ali vsaj dosega povprečno nadarjenost in marljivost. Če sta se sporazumela, je začel učitelj misliti na izpit. Redno so oni učenci, ki so se odločili za srednjo šolo, potem marljivo se vezljali v matematiki, v spisu, zlasti v analizi. In če je bil učitelj v dvomih, bi-li dečka poslal k izpitu ne-li, je imel še vedno orožje v rokah. Sprejemali smo učence in jih pripuščali k izpitu redoma na podlagi izpričevala, ki je imelo pripombo, da je bilo izdano za vstop v srednjo šolo. Če samo to je obsegalo samo po sebi neko odgovornost učitelja, ki gotovo ni izdal takega izpričevala nevrednemu, ali popolnoma nezrelemu učencu. Učenci so imeli pa tudi nekaj strahu pred izpitom in so se redno preizkušali boljši učenci, ali pa so se za izpit pridno pripravljali. Če samo dejstvo je bil za srednjo šolo velik dobiček.

Ne nameravam dalje primerjati obeh naredb. Kar me sili, da sem načel to vprašanje, je dejstvo, da so se natrpali naši prvi razredi srednjih šol letos — brez sprejemnega izpita — s tako slabo pripravljenimi učenci, da ne dosega njihovo ne-

znanje v splošnem znanja prejšnjega povprečno slabega učenca. Ta nezrelost se pri matematiki ne kaže tako jasno, kot pri slovenščini, ker se prične pouk v matematiki prav od začetka s štirimi osnovnimi računi in se bo nezrelost pokazala šele pozneje, ko ne bodo mogli dečki primerno brzo in in globlje slediti. Tvarina se bo kupčila, pouk zastajal, zahteve bo treba skrajšati, šola bo degradirana daleč pod višino, ki smo jo do danes bili vajeni.

V slovenščini je pa zadeva drugačna. a) Učenci ne znajo čitati. Pol razreda mi ni znalo izgovoriti čitajoč besede »nepotrežljivost«; gladkega stavka ne spravi v tir niti en učenec, da bi se mogel iz čitanja prepričati, da je deček stavek vsaj malo razumel, oziroma z razumom čital. Če smo s težavo čitanje odstavka z najpriprostejšo vsebino slednjič končali, je bilo nemogoče najti v razredu dečka, ki bi mogel podati vsaj kratko vsebinsko obnovo s svojimi besedami. Iztnil sem samo iz najboljših toliko, kolikor so se — začetnih besedi ali stavkov mogli sproti dobesedno naučiti. Da obenem ne mislijo in ne govorijo z razumom, o tem je pričala vsaka beseda. Lahko sem narekoval, kar sem hotel k njegovi obnovi, deček je ponavljal za menoj vse, tudi neumnosti. Gladko čitanje! O tem niti besede! Čitanje po ločilih! Še manj! To je stokanje in poskušanje, da beseda besede ne lovi. Pa vprašam: »Kje si hodil v šolo?« Pove mi, poznam šolo, dobra je, ima vestne učitelje. A učiteljem ne smem ničesar očitati, ker so jim ušli nezreli tički brez njihove vednosti ali proti njih volji.

b) Ločil ne poznajo niti malo. Pisal sem šolsko nalogo v obsegu 12 vrstic. Bilo je to berilce, ki smo ga čitali, obdelavali, učili se na pamet in slednjič sem povedal: »Tole boste pisali za nalogo.« Uspeh je bil izreden: skoro polovico dvojčk itd. Kaj bom našteval? Povem naj vsaj eno nalogo: V dvanajstih vrsticah je bilo 38 vejic preveč, manjkalo jih je pa 7. Prav jih je bilo pisanih le pet. Pike nobene, niti na koncu ne, veliko jih je manjkalo še pri i in j. Drugih ločil sploh ne poznajo večina.

c) Analiza jim je večinoma neznan. Ker sem se prepričal, da jim je v splošnem ta zadeva tuja, sem vzel navadni stavek: Ljubi sinovi, dam vam zgled sloge. Tega smo podrobno analizirali na tabli. Pri vsaki besedi sme se pomudilo, razlagali po osnovnošolsko njen pomen, iskali podobne zglede. Potrošili smo za te tri ure. Prepričan sem bil, da to vaj razumejo. Isti stavek sem dal v analizo za domačo nalogo. Uspeh: »Ljubi« je bil povedek, prislov, osebek. Le malo, malo se jih je spomnilo, da so ali iz svojega zadeli ali prepisali, da je to prilastek. »Dam« je bilo označeno za prilastek (9 učencev), za veznik (4), za prislov kraja (8), za prislov načina (5), za predmet v 5. sklonu (3), za povedek 4. »Zgled«: prilastek (12), predlog (7), povedek (11), predlog s 1. sklonom (1), niti eden ni zadel dopolnila v 4. sklonu. »Sloge«: prilastek (10), predmet v 4. sklonu (2), prilastek v 4. sklonu (2), povedek (1), veznik (3), zvalnik (1), ker som »zvalniku« veliko govoril.

Dovolj tega. Kaj naj revež s tem počnem?

č) Slovnica: Pride beseda »nihče«. Čista mirno mi napiše učenec, ki je dovršil V. razred osnovne šole: »Nihčemu ni bilo všeč...« »Pluče« sklanja vse razred po ženski sklanji: pluče, pluči, plučjo itd. Moj Bog, kje naj začnem? Končal naj bi letos oblikoslovje vsaj v večjih obrisih! Če pa ljudje ne razlikujejo samostalnika od veznika! Če mi pa hoče deček sklanjati v trmoglaví nevednosti: ter, tera, teru. Pa to niso bajke! To so moji pravi pravcati zapiski.

Dovolj! To je posledica tega, da je odpravljen sprejemni izpit. Nočem niti malo očitati, po udarjam to ponovno, nočem očitkov osnovni šoli. Ta ima učence, kakršne ima. Smo vsi enaki reveži. Saj učencev ni poslala k nam osnovna šola, ušli so ji bržkone brez njene vednosti. Ušli celo tudi, ki imajo pretežno večino srednjih ali zadostnih redov. Mislim pa, da že ta prvi poskus glasno kliče vsem onim, ki imajo moč in dolžnost, da varujejo naše šolstvo: Nazaj sprejemni izpit! Nazaj že v prihodnjem šolskem letu. B

Naznanila

Ljubljana.

20 letnica šentpeterskega prosvetnega društva v Ljubljani se bo praznovala v nedeljo, 13. t. m. Ob pol 11. uri popoldne se bo brala v farni cerkvi sv. maša za mrtve in žive člane društva. Zvečer pa se vrši v dvorani gostilne »Pri Jerneju« družaben večer s petjem, šaljivimi prizori, kupleti in tombolo. Začetek ob pol 8. uri. Vabimo vse člane in prijatelje društva k proslavi.

»Ljubljana« ima danes zvečer ob 8. uri skupno pevsko vajo. Radi bližnjih nastopov udeležba strogo obvezna. — Pevovodja.

Sv. Kristof v Ljubljani. Danes zvečer ob pol osmih predavanje o Rusiji v prosvetnem društvu. Predavanje se prične ob pol osmih in ne ob osmih. Gostje vabljeni.

»Zoo«! Pripravljajni odbor društva »Zoo« vabi vse ljubitelje domače favne na ustanovni občni zbor, ki se vrši v soboto, dne 12. nov. ob 20. uri restavraciji hotela »Slon« v Ljubljani.

Splošni tečaj za učenje češkega jezika, ki ga v okviru Jugoslovanske češkoslovske Lige v Ljubljani vodi g. prof. dr. V. Burian, bo odprt v petek, 11. t. m. ob 18. Lokali: St. Jakobska mešanska šola II. nadstropje, III. c razred. Tu se vrši ob navedenem času vpisovanje in se dobivajo tudi vse informacije. Za Jugoslovane odpira znanje češkega jezika vrata v razumevanje vseh ostalih jezikov, zato vabimo naše občinstvo, da se prav množično udeležijo v ta učni tečaj. — Odbor Lige.

Ljubljanska župa Jugoslov. pevske zveze pozivlja vse članje zveze, da posvete 12. oziroma 13. novembra 1927 spominu sedme obletnice rapalskega dne, da organizirajo in sodelujejo pri manifestacijah, prireditvah in zbirkah na korist ciljev, ki jih zasleduje Jugoslovanska Matica. Župni odbor z gotovostjo pričakuje, da se vsa društva brez izjeme odzovejo tudi okrožnici Pokrajinskega odbora Jugoslovanske Matice v Ljubljani z dne 1. novembra 1927. — Odbor.

Maribor.

PROSVETNI TEČAJ

Prosvetne zveze v Mariboru v dneh 13. in 14. nov. t. l.

Nedelja dne 13. nov. 1927: Od 9. do 10. ure: Verski temelji prosvete. Dr. Fr. Cukala. Od 10. do 11. ure: Poslovnik Jož. Kavčič. Od 11. do 12. ure: Prosvetni program. Dr. Jož. Jeraj. Od 15. do 16. ure: Izobraževalni fantje — zavedni možje. Fr. Hraščel. Od 16. do 17. ure: Dobra knjiga, vir narodove veličine. J. Stabej. Od 17. do 18. ure: Režija iger. I. Zeleznik.

Ponedeljek dne 14. nov. 1927: Od 10. ure občni zbor Prosvetne zveze. Od 14. do 15. ure: Pesem, dika in ponos društev. J. Gašparič. Od 15. do 16. ure: Dramatika v službi ljudske vzgoje. Dr. Dornik. Od 16. do 17. ure: Poslovnik Jož. Kavčič. Od 17. do 18. ure: Naš Dom. Dr. Fr. Sušnik. Od 20. do 22. ure: Proslava škofove 70 letnice.

Vsako društvo naj pošlje na tečaj 1 do 2 vdeležence, ki sta lahko obenem tudi delegata na občnem zboru. Stanovanje, na željo tudi hrano preskrbi Prosvetna zveza, ako se je pravečano o tem obvesti.

Ostali krajli.

Braslovce. V nedeljo, dne 13. t. m. priredi tukajšnje kat. prosvet. društvo Martinov večer. Igrali bodo diletantje iz Sv. Jurija ob Taboru dramo »Ginc«. Po predstavi prosta zabava s spominskimi govori: Rapalska pogoda. Med odmorom igra orkester in se vrši bogat srečolov.

Gospodarstvo

Ljubljana, 8. novembra.

Pred nedavnim smo v članku »Ali se potrebuje novih bank« naglasili, da imamo pri nas še vedno preveč bank ter da se še vedno ustanavljajo novi zavodi, ki nimajo pravega smisla. Danes moramo pisati še o par vprašanih, ki so za naš bančni in gospodarski svet važna. Predvsem je podružnična mreža še vedno preveč razvita in prišakovati je z vso gotovostjo redukciji ne samo podružnic, ampak tudi osebja. Tako je s fuzijo Trgovske in Ljubljanske kreditne banke odpadlo več podružnic, ki so se zedinile in tako so odpadle 4 podružnice.

Danes je podružnica bolj slab posel; če imajo naše banke podružnice v pokrajinah izven Slovenije, je to razumljivo, da banke svoj kapital, ki ga poceni zberejo pri nas, posojajo po znatno višji obrestni meri. Drugače se pa ne izplača odvarjati podružnice v mestih izven Slovenije. Poleg tega je take podružnice zelo težko kontrolirati in jim dati pravo smer, ker se ne morejo voditi iz centra, kjer so popolnoma drugačne razmere. Kar se pa posebej tiče podružnic v Sloveniji, jih ima skoro vsak večji kraj, čeprav ima vsak že po eno ali več hranilnic in posojilnic. Poleg tega se pa vse denarni promet v pokrajini vrši lahko po poštini hranilnici. To ustanavljanje podružnic je le konkurenca hranilnicam in posojilnicam v pridobivanju hranilnih vlog, katere pa potem konsumirajo centrale. Seveda pa postaja z normalizacijo razmer konkurenčni boj vedno težji in obširnejši in gotovo je, da hranilnice in posojilnice ne bodo podlegle. Podružnicam denarnih zavodov manjka pač okretnosti, ki jo imajo hranilnice in posojilnice s sedežem v dotičnem kraju. Ustanavljanje bančnih podružnic je bila neracionalna razdelitev dela. Podružnična mreža zahteva veliko delovnih moči. Tako imajo banke pri velikem številu podružnic nesorazmerno več uradništva kakor drugi zavodi z istim prometom. Da to vpliva na obrestno mero, je jasno.

Poleg tega se vedno bolj množe glasovi, ki opozarjajo, da bo treba zopet reducirati uradništvo, pa ga je že toliko brez posla s polomi in likvidacijami neklih zavodov. Seveda se ta redukcija ne vrši niti po socialnih niti po vidikih rentabilnosti. Na vodilnih mestih je v neklih zavodih še preveč ljudi s predobro plačo. Čitali smo v nekem ameriškem listu popolnoma pravilno sodbo, da preobilica bank v naši domovini povzroča težke razmere. V Ameriki je kreditna obrestna mera le za 2 odst. nad debetno: 1 odst. gre za stroške, 1 odst. pa je dobiček; pri nas pa je ravno radi prevelikih režij ta razlika 5—10 odst., kar vpliva slabo na vse gospodarstvo. Res je, da se tudi glede obrestij vedno bolj približujemo normalizaciji, toda sami v Sloveniji ne moremo, ker vpliva višina obrestne mere na drugih pokrajinah tudi na naše razmere. Za te bi bila potrebna normalizacija obrestne mere tudi v drugih pokrajinah naše države, kar bi morala pospeševati pametna gospodarska politika.

Trgovinska pogajanja z Avstrijo. Kakor je naš list prvi poročal, so se naša pogajanja z Avstrijo, ki so bila določena za 7. t. m., odložila na poznejši termin. To našo vest potrjuje sedaj avstrijski poslanik v Belgradu, ko demantira vest, ki jo je prinesel tudi nek ljubljanski dnevnik, da je avstrijska delegacija prispela v Belgrad. Točen datum še ni znan, izgleda pa, da se bodo začela 14. t. m.

Trboveljska premogokopna družba sklicuje svoj občni zbor za 30. novembra t. l. in bo predlagala dividendo 30 Din po delnici (kakor lani). Čudno, ali resnično je, da je Dunaj Trboveljski bližji kakor Ljubljana, ker razglašuje svoj občni zbor najprej na Dunaju.

Promet zagrebske borze v devizah je znašal po pravkar objavljeni statistiki 2.408 milijona Din. Lani v istem času je znašal 2.964 milijonov Din:

pozna se torej odpad prometa ljubljanske borze, pa tudi drugače je zagrebski devizni promet nazadov. Promet v efektih je znašal v prvih 10 mesecih t. l. 224.1 milijona Din napram 206.3 milijona Din v prvih 10 mesecih lani. Tu je povečala promet vojna škoda.

Iz Zagrebske zbornice. Te dni se je vršila seja trgovinskega odseka Zagrebske trgovske in obrtniške zbornice, na kateri so obravnavali sledeča vprašanja: glede odobrenja prodaje sadja in zelenjave inozemcem je sklenjeno, da se v bodoče izda samo onim, ki so že dal čas legalno v naši državi. Glede pobiranja kavciij od nameštencev po agenturah naj se kot kavcije sprejemajo tudi vinokulturne hranilne knjižice denarnih zavodov. Zbornica se je izjavila proti ukinjenju carine na žito. Razprodaje se bodo odobravale samo pri popolni opustitvi trgovine, nagraadne konkurence se bodo pripuščale samo, v kolikor ne gredo čez mejo solidnosti.

Neposredni davki. Donos neposrednih davkov je bil v avgustu t. l. 164.46 milijonov Din, skupaj v prvih 8 mesecih t. l. 895.5 milijona Din.

Iz zadrugištva. Dne 6. t. m. se je vršila v Novi Pazovi konferenca 60 čeških in slovaških kmetijskih združenj, ki so ustanovile češko-slovaško združeno zvezo s sedežem v Novem Sadu.

Prometne omejitve za Split. Promet s Splitom je omejen, pa še vseeno prihajajo vagoni, ki se zastavljajo na postajah: Labin, Perković—Slivno, Split—predgradje, Knin. Za Split se prevzemajo samo rožniške pošiljke, živina, brzovozno blago in živila v komadih.

Konferenca o komercializaciji. Kakor poročajo iz Belgrada, se bo vršila konferenca o komercializaciji dne 5. decembra t. l.

Borza

Dne 9. novembra 1927.

DENAR.

Povpraševanje je bilo danes zopet znatnejše, pa manj privatnega blaga. Narodna banka je intervenirala v devizah Berlin, Curih, Dunaj in London, deloma v prav znatnih količinah. Popustil je edino Berlin v skladu z mednarodno situacijo: od 18.57 na 18.55. Pariz je bil iskani po 223, Italija po 310.25, blago je bilo 310.5 in 310.375; promet je bil danes znaten.

Ljubljana. Berlin 13.54—13.57 (13.555), Curih 10.94—10.97 (10.955), Dunaj 8.005—8.035 (8.02), London 276.3—277.1 (276.7), Newyork 56.65—56.85 (56.75), Pariz 223 d., Praga 168.05—168.85 (168.45), Trst 310.25—310.375.

Zagreb. Berlin 13.542—13.572, Curih 10.94—10.97, Dunaj 8.005—8.035, London 276.3—277.1, Newyork 56.65—56.85, Pariz 222.25—224.25, Praga 168.05—168.85, Trst 309.4—311.4.

Belgrad. Berlin 13.54—13.57, Budimpešta 9.955—9.985, Curih 10.94—10.97, Dunaj 8.008—8.038, London 276.3—277.1, Newyork 56.65—56.85, Pariz 222.5—224.5, Praga 168.05—168.85, Trst 309.5—311.5.

Curih. Belgrad 9.135, Berlin 123.57, Budimpešta 90.8, Bukarešt 3.21, Dunaj 73.22, London 25.255, Newyork 518.6, Pariz 20.8625, Praga 15.375, Trst 28.30, Sofija 3.76, Varšava 58.15, Madrid 87.9.

Trst. Belgrad 32.26—32.28, Curih 352.375—354.375, Dunaj 255.75—261.75, London 89.15—89.22, Newyork 18.29—18.30, Pariz 71.9—72.1.

Dunaj. Devize: Belgrad 1247.25, Kodanj 189.85, London 34.5125, Milan 38.6825, Newyork 708.5, Pariz 27.8175, Varšava 70.46. Valute: dolarji 706.3, dinar 1248.75, češkoslovaška krona 2097.75.

Praga. Devize: Lira 184.25, Belgrad 59.425, Pariz 132.5, London 164.32, Newyork 33.745.

Dinar: Newyork 176, Berlin 7.33, London 276.55.

VREDNOSTNI PAPIRIJI.

V Zagrebu je bila Ljublj. kreditna trgovana po 125, zadnji kurz je bil 125 den., 127 blago. Blaga je še na trgu. V Ljubljani pa je kurz ostal neizpremenjen, denar 133. Vojna odškodnina se je ponovno uvrstila.

Ljubljana. Celjska 164 den., Ljublj. kreditna 133 den., Praštediona 890 den., Kred. zavod 160 d., Vevče 133 den., Ruše 280—295, Stavnica 56 den., Sešir 104 den.

Zagreb. 7% invest. posoj. 83.25—83.75, agrari zaklj. 51, vojna odškodnina 396—398, zaklj. 397, dec. 400.5—402, Hrv. esk. 91, Hipobanka 57.5—58, Jugobanka 93.75—94, Praštediona 890, Ljublj. kreditna 125, Sečerana 590—595, Drava 560—580, Slavonija 13—15, Trbovlje 475 den., Vevče 132.5—136.

Belgrad. Narodna banka 5100—5180, 7% inv. pos. 397—398.5, nov. 400, dec. 403—405.5, agrari 52. Trst. Adria 178, Assicurazioni Generali 4.635, Cosulich 191.5, Riunione adritica 2185, Tripcevich 261, Split cement 224, Lloyd 755.

Dunaj. Podon.-savska-jadran. 82.75, Hipo 7, Alpine 46.1, Leykam 11.45, Trbovlje 60.45, Kranj. industr. 48.5, Gutmann 27, Mundus 169.

BLAGO.

Ljubljana. Les: Buk. drva suha fko vag. nakl. post. 2 vag. po 19; povprašuje se za brusni les 1 in 2 m od 9—25 cm 10% jelka, drugo smreka, nadalje taninski les; zaklj. 2 v.; tendenca neizpremenjena.

Dež. pridelki (vse samo ponudbe; slov. post., plač 80 dni dobava prompt, ml. tar.): Pšenica 78—79 kg 2% bač. 342.5—345, za nov. 342.5—345; srem. 337.5—340, slav. 337.5—340, koruza stara bač. 285, nav. vozn. 270, bač. um. suš. 255, nav. vozn. 290, bač. času primerno suha, kv. gar. 240, oves bč. zdrav rešetan 275, moka 0 g fko Ljubljana plač. po prejemu vag. bl. 480; zaklj. —; tendenca za pšenico neizpremenjena, za koruzo čvrsta.

To in ono

Lovstvo v Sloveniji.

Lovski blagor v l. 1926.

L. 1926 so lovci ljubljanske oblasti imeli precejšnjo srečo. Uplenili so užitne divjačine: 53 jelenov, 1 kozoroga, 1704 srn, 323 gamsov, 7720 zajcev, 89 divjih petelinov, 35 ruševcev, 894 gozdnih jerebic, 12 kotorn, 4 bele jerebice, 26 fazanov, 1068 poljskih jerebic, 380 prepelc, 783 slok, 164 velikih kozic, 27 divjih gosi, 836 divjih rac, 13 tukalic. — Škodljivih živali: 1 medveda, 17 volkov, 30 divjih prašičev, 258 jazbecov, 1619 lisic, 129 kun, 203 podlasice, 148 dehorjev, 18 vider, 36 divjih mačk, 1512 veveric, 1 orla, 218 sov, 1416 jastrebov, soklov in kraguljev, 8022 vran in srak. — Skupno je bilo ustreljeno l. 1926 27.760 kosov divjačine.

RUSKI FILMI.

Lenin je dobro razumel veliki pomen filmov. »Za Rusijo«, je nekoč rekel, »je najbolj važna filmska umetnost.« V Rusiji je še vedno velik odstotek analfabetov, saj so obvezni pouk v šoli vpeljali šele boljševiki. Kjer pisana beseda ne more užigati, naj užije kino. Gotovo je, da film služi danes v Rusiji predvsem razširjanju komunistične in brezverske misli, nasprotno pa moramo priznati, da prinaša marsikaj dobrega na gospodarskem in socialnem polju. Prva leta po vojni in za časa revolucije so na Ruskem izdelali zelo malo filmov, ker niso imeli niti potrebnih strojev niti surovin. V zadnjih letih pa so uvozili zlasti iz Nemčije nove stroje in zgradili več novih filmskih tovarn, tako samo v Moskvi pet. Kot idejna snov za

Novi Sad. Pšenica bač. in sr. 287.5—290, bač. tiska 290—298, ban. 282.5—285, rž. bač. 280—290, oves bač. in sr. 220—225, ječmen bač. in sr. 245—250, bač. st. 215, n. kv. gar. 185—187.5, 12—1 195—197.5, 8—4 217.5—220, 5 222.5—225, ban. suš. kovin 212.5—215, st. 215, 12—1 Vršac 195—197.5, srem. kv. gar. 185—187.5, 12—1 195—197.5, suš. 210—212.5, moka baška 0 g 410—420, 2 390—400, 5 370—380, 6 310—320, 7 250—260, 8 195—200, otrobi bč. sr., slav. 170—175, zdrob 430—440. Tendenca neizpremenjena razen za koruzo. Promet: 5 pšenice, 35 koruze, 5 moke, 4 otrobov, 2 fižola, 1 rži, skupaj 52 vag.

Budimpešta (terminalska borza), 9. nov. Tendence medla. Pšenica marec 31.82, 31.42, zaklj. 31.34—31.36, maj 31.60, 31.68, zaklj. 31.62—31.64, rž dec. 29.28, 29.42, zaklj. 29.34—29.36, maj 29.84, zaklj. 29.36—29.40, koruza maj 25, 24.92, zaklj. 24.90—24.94.

Chicago (začetni tečaj), 9. nov. Pšenica (vzdržana) dec. 125.875, marec 129.875, koruza mirna pri vzdržanih kurzih dec. 98. 75, marec 101.875, oves (mirno) dec. 49.875, marec 51.25.

novi filme služijo Rusom razne vstaje in upori iz časa carizma, revolucionarni boji (privoščili so si tudi generala Wrangla), dalje iz življenja delavcev, vaškega življenja; da med temi ne manjka takih, ki zasramujejo duhovnike in verske običaje, je gotovo. Mnogo pa je tudi znanstvenih in gospodarskih filmov. Če pomislimo, da imajo danes v Rusiji nad 1000 potujočih kinov, da delajo na to, da bo vsak delavski klub imel svoj kino, vidimo, kako hitro se Rusija modernizira, žal da predvsem v slabem pomenu besede. Ruski filmi so znani po širokih zasnovah in dobrem aranžmanu; priljubljeni so zlasti v Nemčiji in deloma v Ameriki.

»Včeraj je za las manjkalo, da mi ni trgovec z avtomobilom podaril šestilindski avto.« — »Kako je to mogoče?« — »Šel sem k Barešiču ter rekel: Vi, gospod Barešič, podarite mi tale avto.« — No in?« — »Če bi bil Barešič rekel da mesto ne, pa bi ga imel.«

— Nezaslišano! Vlak ima zopet zamudo. Čemu so potem vozni redil!

— Ne razburjajte se vendar, gospod! Vi bi še vedeli ne, kdaj ima vlak zamudo, če bi ne bilo voznega reda.

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani, dne 9. novembra 1927.

Višina barometra 308.8 mm

Opazovanja	Barometer	Temperatura v C°	Rel. vlaž. v %	Veter in brzina v m	Oblačnost 0—10	Vrsta padavin		Vredn. pad. v mm dež	Vredn. snež. v cm
						ob opazovanju	v mm dež		
Ljubljana	8 756.3	15.6	76	SW 2	10	dež	3.4	17.4	13.8
Maribor	752.9	17	65	SE 12	10	dež	1	17	14
Zagreb	756.5	15	63	W 10	10			10	15
Belgrad	760.2	16	58	SW 4	10			24	13
Sarajevo	761.6	15	52	E 4	10				14
Skopje	765.8	6	98	mirno		megla		20	4
Dubrovnik	761.9	20	78	mirno	5			19	7
Split	760.9	17	94	SE 12	10			20	17
Praga	750.0	6	—	S 4	10	dež	3	7	4

Najvišje temperature veljajo za prejšnji dan, razven ljubljanske.

Barometer je reduciran na morsk gladino. — Visoki zračni tlak (barometer nad 765 mm) prinaša navadno lepo, nizki (pod 755 mm) pa padavinsko vreme. Barometer v mejah od 755 do 765 mm naznanja v glavnem spremenljivo vreme.

Dunajska vremenska napoved za 10. november: Najprej še milo južno vreme, potem močnejši vetrovi in oblačno, dež. V južnih Alpah oblačno, deževno, pa toplo.

Mark Twain:

Kraljevič in siromak.

Pravljica za mlade ljudi vsake starosti. Iz angleščine prevel: Jos. Poljanec.

Sedemindvajseto poglavje.

V ječi.

Celice so bile natlačeno polne, zavoljo tega so zaprli naša dva prijatelja v veliko sobo, kamor so zapirali ljudi, ki so bili obdolženi malenkostnih pregreškov. Tukaj sta imela številno družbo; tu je bilo kakih dvajset ujetnikov obeh spolov in različne starosti z okovi na nogah in rokah — neprijetna, šumna družba. Kralj se je bridko pritoževal nad neznanim osramočenjem svojega kraljevega dostojanstva, Hendon pa je bil čemer in molčeč. Bil je ves zbezan. Prišel je bil domov kot radosti poln izgubljeni sin, ki je pričakoval, da bo vse židane volje zavoljo njegove vrnitve. Namesto tega pa je bil mrzlo sprejet, zatajen in pahnen v ječo. Pričakovanje in izpolnitev njegovega upanja je bilo tako silno različno, da je bil kakor omamljen; niti ni mogel reči, ali je bilo vse skupaj prežalostno ali prečudno. Počutil se je precej kakor človek, ki je veselo šel na dež, da bi vžival mavrico, a ga je pri tem zadela strela.

Polagoma pa so se njegove zmedene, mučne misli nekoliko uredile in duh se mu je osredotočil na Edito. Pretehtaval je njeno vedenje, si ga ogledoval od vseh strani, vendar ni mogel priti do nika-kega zadovoljivega zaključka. Ali ga je spoznala? Ali ga ni spoznala? To je bila mučna zagonetka, o kateri je dolgo časa razmišljal. Na koncu pa je bil prepričan, da ga je spoznala, da je zatajila iz vzrokov raznih koristi. Obšla ga je želja, da bi obsul njeno ime s kletvicami, toda to ime mu je bilo sveto že tako dolgo, da je spoznal, da ne more pripraviti svojega jezika do tega, da bi ga oskrnil s preklinjanjem.

Zavita v jetniške odeje, ki so jih umazane in raztrgane, sta Hendon in kralj prebila prav nemirno

noč. Ječar je za dobro podkupnino priskrbel nekaterim ujetnikom pijače; naravna posledica tega je bilo razuzdano petje, pretep, vpitje in popivanje. Malo po polnoči je nek moški napadel neko žensko in jo skoraj ubil, ker jo je s svojimi okovi tolkel po glavi; šele potem se je prikazal ječar, ki je ustanovil zopet mir s tem, da je z gorjačo pošteno premlatil tistega moškega. Nato je bilo popivanje in razgrajanja konec in vsak je lahko zaspal, kdor se ni zmenil za ječanje in tarnanje obeh ranjencev.

Tekom prihodnjega tedna so bili dnevi in noči venomer enaki, kar se tiče podobnih dogodkov. Podnevi so prihajali ljudje — njihovih obrazov se je Hendon bolj ali manj jasno spominjal — da so si ogledali »sleparjace«, ga žalili in izjavili, da ga ne poznajo. Ponoči pa se je s točno rednostjo nadaljevalo popivanje in razgrajanja. Naposled pa se je vendarle pripetila majhna izprememba. Neki dan je ječar pripeljal seboj nekega starca in mu rekel:

»Lopov je v tej-le sobi — le ozri se okrog sebe in napni svoje stare oči, če boš mogel povedati, kateri da je.«

Hendon se je ozrl kviško in neko prijetno čustvo ga je izpreletelo; privkrat, kar je bil v ječi. Dejal je sam pri sebi: »To-le je pa stari Andrej, ki je bil vse svoje žive dni služabnik v družini mojega očeta — dobra, poštena duša, ki ima pravično srce v svojih prsih. To se pravi, prejšnje čase je bilo tako. Ampak dandanes ni nikdo pošten, vsi so lažnjivci. Ta človek me bo spoznal, a tudi on me bo zatajil kakor ostali.«

Starček se je oziral po sobi, pogledal vsakemu po vrsti v obraz in je naposled rekel:

»Drugega ne vidim kot majhne lopove, izvržek ulice. Kateri pa je tisti?«

Ječar se je zakrohotal.

»Tukaj-le,« je odvrnil, »oglej si to-le veliko živino, pa mi povej svoje mnenje.«

Starček se je približal Hendonu, ga dolgo in resnobno ogledoval, nato pa je zmajal z glavo in rekel:

»Primaruba, ta-le ni Hendon — in tudi ni nikoli bil!«

»Tako je. Tvoje stare oči so še vedno dobre. Da bi jaz bil gospod Hugon, bi prijel tega zanikarnega človečeta in —«

Ječar ni končal stavka, ampak se je vzdignil na prste, kakor da bi ga potegnili na vislice, in hkratu zagrmel, kakor da bi se davil. Starček pa je dejal:

»Boga naj hvali, ako se mu kaj hujšega ne prigodi. Da bi bil ta lopov v mojih rokah, bi ga dal na raznju peči, ali pa nisem možak!«

Ječar se je zadovoljno zasmeljal in rekel:

»Povej mu svoje mnenje, stari — vsi mu povedo. Spoznal boš, da je prav zabavno.«

Nato je odšel proti svoji sprednji sobi in izginil. Tedajci pa se je starček spustil na kolena in zašepetal:

»Hvala Bogu, da si se vrnil, gospod! Ze sedem let mislim, da si mrtev, a glej, še si živ! Spoznal sem te v istem hipu, ko sem te videl, ampak neznanstvo mi je bilo težavno delati trd obraz in se delati, kakor da ne bi videl tukaj nikogar drugega kot majhne lopove in smeti z ulice. Star sem in reven, gospod Miles, ampak samo reci in jaz pojdem in oznamim resnico, dasi me zavoljo tega zadavijo.«

»Ne,« je odvrnil Hendon, »ne smeš. To bi tebe uničilo, meni in moji stvari pa bi bilo kaj malo pomagano. Vseeno najlepša hvala, saj si me zopet navdal z vero v moje ljudi, ki sem jo bil že docela izgubil.«

Stari služabnik je bil odslej velike vrednosti za Hendona in kralja; vsak dan je večkrat prišel v ječo, da bi »zasramoval« prvega, in je vselej vtihotapil nekoliko boljšega prigrizka, da nista vživala samo jetniške hrane. Donašal jima je tudi tekoče novice. Hendon je vse boljše ječi prihranil za kralja; brez njih bi njegovo veličanstvo ne moglo ostati pri življenju, ker ni moglo jesti preproste, borne hrane, ki jo je donašal ječar. Vendar se je moral Andrej vedno omejiti na kratke obiske, da ne bi vzbudil kakšne sumnje; vseeno pa se mu je vselej posrečilo povedati precej novic; ta sporočila je pripovedoval s tihim glasom, saj so bila samo za Hendonovo ušesa; vmes pa je včasih govoril na ves glas, same osebe in žaliivke. Seveda za ušesa drugih.

LJUDSKA KNJIŽNICA iz založništva Jugoslovanske knjižarne v Ljubljani: 23. zvezek: A. Sheehan, Nočing. Povez irskega dela, 24 Din, vez 32 Din. — 24. zvezek: A. Marby, Banka. Lufisto-svetska povest, 22 Din, vez 30 Din. — 25. zvezek: Haggard, Bel cesarja Monarchie. Din 30, vez Din 42. — Storček in njegovo burkasto življenje 14 Din, 14 Din, vez 22 Din. — 27. zvezek: Prevelj. Otročji svet Din 24, vez Din 32.

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1:50 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 3 ali 5 Din. Oglasi nad deset vrstic se računajo višje. Za odgovor znaniko! — Na vprašanja brez znanike ne odgovarjamo.

Službe iščejo

Izurjena kuharica - gospodinja želi po novem letu premeniti službo, najraje v župnišče na deželi. Ponudbe na upravo lista pod: »Marjiva« št. 8920.

Kdoprodaj?

Borove hlode

za takojšnjo in poznejšo dobavo kupim vsako količino. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod šifro »Borovi hlodi« št. 8905.

Kupim vsako množino la. borovih hlodov

v dolžini 4—6 m, največ 5 in 6 m, od 30 cm srednjega premera naprej — svežih. Dobava takojšnja, plačilo po akreditivu. — Cenj. ponudbe z navedbo cene na Nande FERJAN, Jesenice, Gorenjsko.

Stanovanja

STANOVANJE

v sredini mesta, tri- ali večsobno, s kopalnico — išče samski trgovec — takoj ali pozneje. Ponudbe na upravo lista pod: »Trgovca« št. 8907.

Za posestvo iščete kupca?

Naročite in čitajte list »GOSPODAR«, MIKLOŠIČEVA C. 6, LJUBLJANA. Izide 10. novembra 1927.

DVA GOSPODA

ali gospodični se sprejme na stanovanje. Maribor, Frankopanova ulica št. 11. I. nadst.

Odda se takoj STANOVANJE

v mestu, delavki tobač. tovarne. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8919.

Opremlj. sobo

separirano, išče šivilja. Poleg najemnine bi mesečno nekaj dni brezplačno šivala. Ponudbe na upravo pod št. 8941.

Vnajem

Več stanovanj

po eno, dve, tri in štiri sobe s pritlik., elektriko, vodo, po ceni 200. 300. 400 in 500 Din mesečno oddam za 1. maj 1928. — L. Fürsager, Radovljica.

Trgovino

magacin in stanovanje v hiši, dam takoj v najem. L. Fürsager, Radovljica.

V najem ozir. zakup se da graščina Brdo pri Kranju. Ugodna lega za letovišče ali sanatorij. Poizvedbe in ponudbe pri pooblaščenca dr. Emil Stareta, odvetniku v Ljubljani, Tavčarjeva ulica 4.

TRGOVINO

specerijsko, z 2 skladiščema in stanovanjem v mestu na najbolj promet. kraju, oddam v najem. Ponudbe poslati upravi pod: »Trgovina« 8939.

Proste službe

Krajevne agilne ZASTOPNIKE

s sedežem v Savinjski dolini, Brežicah, Ptuj, Ormožu, Ljutomeru, Murski Soboti — za obisk hmeljarjev in vinogradnikov, se sprejme. Le agilni in zgovorni gospodje naj predložijo ponudbe upravi »Slovenca« v Mariboru pod značko: »Agilen zastopnik«.

Vaše vojno posoiilo

ni izgubljeno. Naročite in čitajte list »GOSPODAR«, Miklošičeva cesta 6, Ljubljana. Izide 10. novembra 1927.

Kdo kupi?

Prodajam SUKNJO za 13 letnega fanta. Naslov v upravi lista pod: 8945.

GLASOVIR

ceno naprodaj. Naslov v upravi lista pod: 8946.

Stolono uro

prodajam. Poizve se: Alojz VRABEC, Ljubljana, Sv. Petra nasip 41. 8908

PRODA SE

zaradi preselitve: salonska garnitura iz finega rdečega baržuna, zola, 2 fotelja, 4 stokerli, vse v najboljšem stanu, kot novo, tudi se še prodaja lepa stenska ura na nihalo, svetilka s 3 žarnicami, 2 veliki ogledali z pozlačenim okvirjem, 1 stariška miza z vdelenimi podobami, toaletna mizica, 2 karnisi z draperijami iz baržuna. Vse to se prodaja po najnižjih cenah. — Naslov se izve v upravi »Slovenca« pod št. 8770.

Perje

gosje, račje, kokošje, puhanje, prodajam vsako množino in po najnižji ceni tvrdka E. VAJDA, Čakovec, Medjimurje. — Telefon št. 59. 60. 3. 8562

Krušno moko n rženo moko vedno svežo, kupite zelo ugodno pri A. VOLK, LJUBLJANA Resljeva cesta 24

Prvovrst. kroj. DELAVNICA

sprejema vseh vrst popravila brez izjeme ter izdeluje najfinejše obleke vsake vrste po silno zmernih cenah. Popravila se izvršujejo hitro in solidno. — Ne zamudite te prilike. — Postrežba točna! — Cene nizke!

M. I. Šmid

MARIBOR

Tržaška cesta št. 9.

Železnato vino

lekarnarja dr. G. Piccoli-ja v Ljubljani krepla oslabele, malokrvne odrasle in otroke.

Slavno podjetje ACCETTO & drugovi družba z o. o. Maribor, Koroška ul.

Družba »Ilirija« Premog - drva - koks - oglje.

Dunajska cesta 46, poleg Iv. Zakotnika. Tel. 2820

DRUŽABNICO

iščem za trgovino z meš. blagom na deželi, prometna točka, ki bi sodelovala s kapitalom 50.000 Din. Imam lokal, koncepcijo, lepo stanovanje in tudi premoženje. Ponudbe upravi lista pod št. 8943.

UBOGA DECA

kojo rodne matere vsak dan zastrupljajo s kofeonom! Deci samo KAVO HAG, ki je prava okusna kava, toda jej je odvzet kofein. 8566

OSAMOSVOJITEVI

Imam zasigurate odjemalce in surovine. Potrebujem kompanjono z 30.000.— Din za nabavo strojev. Stalna, neriskir. eksistenca! Pism. ponudbe na upravo pod šifro: »Pletilstvo« št. 8944.

Amerikanci

IN NJIH SORODNIKI

dobe važna in koristna pojasnila v listu »GOSPODAR«, ki izide dne 10. novembra 1927 Uprava: MIKLOŠIČEVA CESTA 6, Ljubljana.

100.000 glasbil

sme prodati laško leto, kar prida o izvrstni kvaliteti naših izdelkov

gramofoni od 345.— Din, vitline od 95.— Din dalje mandoline od 135.— Din, citre od 192.— Din dalje. Ročne harmonike od 85.— Din dalje, gitare, tamburice, vsa pihala itd. po izredno nizkih cenah s tovarniškega skladišča.

8 dni na ogled

Vsako glasbilo lahko vrnete, če ne ugaja Velik katalog zastoj!

Zahtevajte ga takoj od tv. skladišča MEINEL IN HEROLD tovarna glasbil, gramofonov in harmonik MARIBOR št. 102

Dognana je

istina, da je jesenska in zimska doba izredno prikladna za oglaševanje v »SLOVENCU«, prav posebno pa v njegovi nedeljski izdaji. V teh mesecih se časopis neprimerno pazljivo prečita. Ne prezre se niti najmanjši oglas. Trgovci, obrtniki in sploh vsi, ki imate kaj naprodaj, izrabite v polni meri to ugodnost ob vsaki dani priliki in oglašujte v »SLOVENCU«. Cenik ali proračun zahtevajte od uprave. Uverjeni bodite, da bo s tem dosežen velik uspeh — dosežena

Vaša velika korist!

Prvovrstno delo, Zmerne cene, To je naše geslo!

KNJIGOVEZNICA K. T. D. Čitalnica in tiskarna poslovnih knjig v Ljubljani, Kopitarjeva ul. 6/II

Neljube dlake

po obrazu in životu sploh, odstranjuje v 5 minutah zanesljivo, brez bolečin in posledic

„Depilatorium Venus“

Cena: 1 zavitek Din 20.—

P. n.

Čast mi je naznaniti, da sem odprl v svoji že nad 30 let obstoječi brivski dvorani na Dunajski c. 20 nasproti kavarne »Evropa« in postajališča mestne cestne žel. posebni oddelk

za damsko friziranje

s petimi kabinami in posebnim vhodom, v katerih se bodo izvrševala na najmodernejši način vsa v damsko stroko spadajoča dela, kakor striženje dečje frizure (Bubikopf), česanje vseh modernih, historičnih, gledaliških in plesnih frizur, umivanje glave, manikiranje, masiranje, onduliranje in izdelovanje raznih lasnih izdelkov. — Ker sem si pridobil dobro pomožno osebje, sem uverjen, da bom vsem zahtevam najboljše zadostil ter Vas najvjudneje vabim, da me o priliki počastite z Vašim cenjenim obiskom, za kar se najtopleje priporočam in bilježim z odličnim spoštovanjem

Engelbert Franchetti

frizer za gospode in dame

Ljubljana, Dunajska cesta 20

„Juniper“ zeleno irancosko žganje je najboljšo sredstvo proti revmatizmu, glavobolu, zobobolu, trganju, lednim boleznim, daje apetit itd. — Dobi se v vsaki lekarni, drogeriji in trgovini. — Trgovci zahtevajte engros cene. — Glavna zaloga:

Vitimir Dolinšek, agentura „Juniper“ Celje, Gosposka ulica 26.

Najboljše angleško in češko blago iz čiste volne za moške suknje, damske plašče in oblike, priznane domače pivoske preproge domače ročne industrije, vse vrste drugih preprog, stalno perilno blago priporočam v nakup po zelo ugodnih cenah

manufakturna trgovina J. KOSTAČ Ljubljana, Sv. Petra cesta 4.

Naznanilo preselitve.

Svoje cenj. odjemalce vljudno obveščam, da sem

preselil z 9. novembrom t. l. svojo trgovino špecerijskega, kolonijalnega in delikatesnega blaga

v lastne, popolnoma na novo preurejene prostore, Celje, Kralja Petra cesta 20.

Ob tej priliki se cenjenemu občinstvu priporočam za nadaljno naklonjenost ter mnogoštevilni obisk.

Z odličnim spoštovanjem

Anton Fazarinc, Celje, Kralja Petra cesta 20.

angleško- in češko sukno

kupite najceneje pri tvrdki

Franjo Majer

Maribor, Glavni trg 9

PUH - PERJE R. MIKLAUC LJUBLJANA

Prvovrstna pekarna

nudi svojim cenjenim odjemalcem slav. občinstvu pecivo in pogače - gibanice vsak dan. Ob sobotah in nedeljah ves dan tople pogače in gibanice na razpolago. V njeni krčmi se dobiva tudi dobro novo vino zmernih cenah. — ALOJZIJA SAFARIČ, Maribor, Splavarska ulica 5. 5870

Poročni prstani F. Cuden Ljubljana, Prešernova 1.

RAZPRODAJAH

se dobi usakoursino manufakturno blago samo pri

TRPIN, MARIBOR, Glavni trg št. 17.

Radio

Nauk o radiotehniki

Spisal Andrej Andreč

Broširan Din 60.—, vezan Din 76.—

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

na Ahacijevi cesti

z dnem 10. novembra v mestni hiši

mlekarno.

Prodajali se bodo tudi mlečni izdelki in slaščice. Blago bo vedno sveže in solidne cene. Se proporoča

IVANA POŽAR

Slovensko-srbohrvatski slovar

Sestavil dr. Albin Vilhar.

V platno vezan Din 70.—.

Jugoslov. knjigarna v Ljubljani.

Srbohrvatsko-slovenski slovar.

Sestavil dr. Albin Vilhar.

V platno vezan Din 60.—.

Jugoslov. knjigarna v Ljubljani.

Izgotovlj. moške oblike

moške zimske suknje, moške zimske telovnike in puloverje, ženske pletene jopice vseh vrst, otroške obleke, moško in žensko zimsko perilo, otroške veste in vseh drugih vrst konfekcije, kot tudi manufakturno blago kupite po zelo nizkih cenah v manufakturni trgovini

F. Starčič — Maribor,

Vetrinjska ulica 15.

„Ilustrov. Slovenec“ 1925

Na razpolago je še nekaj izvodov celotnega prvega letnika v izvorni vezavi. Cena brez poštne 80 Din, po pošti 15 Din več.

Znesek naj se pošlje naprej na upravo »Slovenca« z natančno označbo: Naročam vezan letnik »Ilustrov. Slovenec« 1925.

Jugosl. poslovni koledar

za leto 1928. — IX. letnik

je ravnokar izšel. Cena 20 Din. Dobi se v različnih knjigarnah in pri založništvu I. GAJSEK nasl. v Ljubljani, Sv. Petra cesta 2.